

om hwad i Riket och dess Styrrelse sig tilldragit
sedan sista Riksdag;

Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Lovisas förmålning med Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Fredrik af Danmark har sifflidet år under festrika förebud till lycka och sällhet wunnit fullbordan. De twänne Konungahusens festliga glädje öfwer denna förening fann ett innerligt genfwar i de trenne folkens deltagande kärlek och hyllning.

Landets lugna utveckling eger fortfarande stöd och styrka i de vän- förhållande
skapliga förhållanden och det goda förstånd, som Kongl. Maj:t under tillfrämmande
oafslätlig omsorg widmakthåller med alla främmande Makter.

Till den i sednaste Riksdagsberättelse omnämnda Wänfkaps-, Handels- och Sjöfarts-Traktat, som emellan de Förenade Rikena och Konunga-riket Siam afflöts i London den 18 Maj 1868, hafwa ratifikationerna lifaledes i London, den 9 November sistlidet år, blifwit utwexlade. Den

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

emellan de Förenade Rikena och Japan, genom å ömse sidor befullmäktigade Ombud, i Yokohama den 11 November 1868 afflutade Wänfaps-, Handels- och Sjöfarts-Traktat har af Hans Maj:t Konungen den 4 Juni följande år blifwit gillad och godkänd, och är ratifikationen af denna Traktat affänd, för att emot den Japanska ratifikationen utweclas.

Postfördrag. Emellan Sverige och Nordtyska Förbundets Stater har i ^{Stockholm}_{Berlin} den ²⁴/₂₃ Februari 1869 blifwit afflutadt ett Postfördrag, som är ratificeradt af Hans Maj:t Konungen den 16 och af Hans Maj:t Konungen af Preussen, i Nordtyska Förbundets namn, den 17 Mars 1869. Emellan Sverige och Danmark är likaledes i Stockholm den 6 och i Köpenhamn den 10 April 1869 afflutadt ett Postfördrag, som erhållit ratifikation af Hans Maj:t Konungen den 11 Juni samt af Hans Maj:t Konungen af Danmark den 21 April 1869.

Konvention rörande till Nord-Amerikas Förenta Stater utflyttade personers nationalitet. I följd af de utflyttningar, som från de Förenade Rikena till Nord-Amerikas Förenta Stater utflyttade personers nationalitet. För sådant ändamål har i Stockholm den 26 Maj följande år blifwit afflutad en Konvention afwenfom undertecknad ett protokoll, affedt att i wisja delar närmare bestämma berörde Konventions innehåll. Ratifikationerna af denna Konvention hafwa ännu icke blifwit utweclade.

Konvention om utlemnande af förbrytare. Emellan de Förenade Rikena och Kejsardömet Frankrike är, genom befullmäktigade ombud, i Paris den 4 Juni följande år afflutad en Konvention, rörande ömsesidigt utlemnande af förbrytare. Denna Kon-

vention är af Hans Maj:t Konungen ratificerad den 5 sifflidne November.

Genom Ministeriella Deklaration, undertecknade och utweklade i Köpenhamn den 25 Juni 1869, har, i afseende å 6:te Artikeln i Handels- och Sjöfarts-Traktaten med Danmark af den 2 November 1826, blifwit stadgadt, att så kallade färjemansbåtar, som segla från städerna Malmö, Helsingborg och Landskrona till Köpenhamn och Helsingör eller omvändt, skola, då de till dräktigheten icke öfverstiga 3 Swenska ny-läster eller 10 Danska registertons, wara befriade från alla hamn- och lästafgifter.

Deklaration
angående
färjemans-
båtar.

Ministeriella Dekclarationer äro i St: Petersburg den $\frac{17}{5}$ November 1869 undertecknade och utweklade, i kraft af hwilka fifta momentet i 10 § af Additionella Artikeln till Handels-, Sjöfarts- och Wänstaps-Traktat emellan de Förenade Rikena och Ryssland af den $\frac{8 \text{ Maj}}{26 \text{ April}}$ 1838, som innehöll föreskrift, att pass för skepp och fartyg, hwilka seglade direkte emellan Sverige och Finland, skulle wara bestyrkta af det lands konsuler eller vice konsuler, dit fartygen woro bestämda, har från och med den 17 November sifflidet är upphört att wara gällande.

Deklaration
angående
skeppspass.

Jemlikt de till Justitie-Statsministern från domstolar samt polis- och verkställande myndigheter för år 1867 inkomna uppgifter, har antalet af anhängiggjorda ärenden nämnda år utgjort, af twistemål 48,352, deribland konkursmål 2,074 och urarfwamål 91; af alla konkurs- och urarfwamål, utan afseende om twistefråga i dem till domstols afgörande hänfjutits, 5,093; af skuldfordringsmål hos Kongl. Maj:ts Befallningshafwande 193,085; af andra civila ärenden 352,934; samt af brottmål 39,383. — I de samma år afgjorda brottmål hafwa åtalats 38,595

Justitie-
Statsmini-
sterns embets-
berättelse.

färffilda lagöfwerträdelser och blifwit sakkällde 30,720 personer, nemligen 27,859 män och 2,861 qwinnor. Bland dessa hafwa blifwit dömda till dödsstraff 7 män, till straffarbete 1,667 män och 325 qwinnor, till fängelse 481 män och 81 qwinnor, till annan urbota bestraffning 112 män och 5 qwinnor, samt till endast böter 25,592 män och 2,450 qwinnor.

Tillökning af
divisionernas
antal i Rikets
Hofrätter.

Till befrämjande af ett skynsammar afgörande af målen i Rikets Hofrätter hafwa dessa å nedannämnde tider sifstförflutna år hwar för sig arbetat å en afdelning utöfwer det å stat bestämda antal divisioner, nemligen Swea Hofrätt under årets sex första månader, Göta Hofrätt under wårseffionen samt Hofrätten öfwer Skåne och Blekinge under wårseffionen samt från den 1 November till årets slut; och har Kongl. Maj:t, i anseende dertill att i siftnämnde två Hofrätter balansen af oafgjorda mål fortfarande är högst betydlig, medgifwit, att dessa Hofrätter finge än vidare, Göta Hofrätt under innewarande års wårseffion och Hofrätten öfwer Skåne och Blekinge från årets början till den 1 instundande November förstärkas med en öfwertalig division.

Tillsättande
och föresläende
af Krigshof-
rättens tjenste-
män.

Den besättning med afseende å tillsättande af en del tjenstemän i Krigshofrätten samt upprättande af underdånigt förslag till andra tjenstbesättningar derstädes, hwilken enligt Kongl. Brefwet den 11 Januari 1825 skulle utöfwas af Krigshofrättens Ordförande, General-Auditören och Krigs-Justitiarien, har numera blifwit å Krigshofrätten öfwerflyttad.

Organisation
af Rådhusw-
rätter och
Magistrater.

Efter wederbörande förslag har Kongl. Maj:t meddelat föreskrifter rörande förändrad organisation af Rådhusw-rätten och Magistraten i Gefle och i Carlskrona; hwarjemte Kongl. Maj:t fastställt ny ordning för Borgmästarewal i städerna Strengnäs och Werio afwenfom förslag till förändrad röstberäkning wid dylika wal i städerna Landskrona och Carlshamn.

Walordningar
m. m.

På grund af gjorda framställningar har Kongl. Maj:t, med stöd af ^{Upphörande af} Kongl. Förordningen den 1 Maj 1868 angående bouppteckningars och ^{Magistraters} arsfiftens upprättande i stad, förklarar att i städerna Sölvesborg, Hernö- ^{rättighet att} sand, Strengnäs, Säter och Köping Magistratens rättighet att förordna ^{förordna bo-} boupptecknings- och arsfiftesmän ^{upptecknings- och arsfiftes-} män. skall upphöra.

Med anledning af hwad Riksdagen uti underdånig skrifwelse den 13 Maj ^{Upphörande af förmånen} siftilidne år anhållit, har Kongl. Maj:t, såwidt nämnde skrifwelse utgjort ^{för wisfa} förämål för Justitiedepartementets föredragning, meddelat föreskrift, att ^{Häradshöf-} den, hwilken hädanefter utnämnes till Häradshöfdinge-embete, med hwars ^{dingar att} innehafwande hittills åtföljt förmånen att uppbära ränteanslag efter ^{uppbära} medelmarfegångspris jemte forsellönserättning, skall wara skyldig att i ^{ränteanslag} stället för omförmålde förmån åtnöjas med lösen för ränteanslagen efter ^{efter medel-} medelwärdet mellan 1834—1853 årens medelpris samt 1862 års medel- ^{marfegångs-} marfegångspris. ^{pris.}

Med bifall till gjord ansöfning har Kongl. Maj:t tillåtit, att som- ^{Förändrad} martingen i Norra Åsbo härad må, så ofta domaren finner sådant ^{termin för} nödigt, utsättas att börja efter midfommar, men före den 5 Juli. ^{sommartin-} Åsbo härad. ^{gen i Norra}

Sedan Riksdagen uti underdånig skrifwelse den 13 Maj 1867 anhållit, ^{Åtgärder till} det Kongl. Maj:t täcktes taga i nådigt öfwerwägande hwilka åtgärder, ^{bewarande af} till bewarande af Underdomstolarnes arkiver, kunde finnas lämpliga, har ^{Underdoms-} Kongl. Maj:t, efter wederbörandes hörande, dels förordnat, att de i ^{stolarnes arkiver.} Häradsrätternas arkiv befintliga domböcker, tänkeböcker och andra rätts- ^{skifningen} skifningen rörande handlingar, tillhörande tiden före 1736, hwilka nu- ^{mera} mera hufwudsakligen för den historiska forskningen äro af värde, skola ^{till} till Riksarkivet öfwerlemnas, för att för framtiden der förwaras, dels

och anbefallt Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafwande att till Kongl. Maj:t inkomma med uppgift angående besaffenheten af de inom länet befintliga lokaler för Stadsarkiven samt angående det skick, hwari der förwarade handlingar befinnas, och huruledes de wärdas, hwarefter Kongl. Maj:t, efter pröfning af de särskildt för hwarje stad förekommande förhållanden, will fatta widare beslut i frågan. Derjemte hafwa Kongl. Maj:ts Befallningshafwande samt Domhafwande å landet och Magistraterna i rikets städer, utom Stockholm, blifwit förståndigade att erinra wederbörande menigheter om deras skyldighet att widtaga sådana åtgärder, som för uppfyllande af lagens stadgande i 2 Kap. 7 § Rättegångsbalken angående förwarande af de handlingar, som i Underdomstolarnes arkiv qwarblifwa, må wara af nöden.

Begagnande
af härads-
häktena i
Stellesteå och
Lycksele såsom
kronohäkten.

För åstadkommande af minskning i de betydliga fängtransportkostnaderna inom Westerbottens län har, sedan wederbörande menigheter blifwit hörda, Kongl. Maj:t förordnat, att häradshäktena i Stellesteå och Lycksele finge tillswidare såsom kronohäkten begagnas för verkställande af fängelse wid watten och bröd samt af enkelt fängelse, äfwen som till förwarande af ransakningsfångar; i sammanhang hwarmed erforderliga förefrifter i afseende å tillsynen wid häktena samt fängwårdens öfwertagande af Kronan meddelats.

Fastställelse af
ritningar till
nya häkten.

Ritningar till nya häkten för Gellivara Lappmark och Gamla Norbergs bergslag äro fastställda.

Fängelsebygg-
naden i
Westerwik.

Sedan sistlidne års Riksdag bewiljat anslag till påbörjande af ett nytt kronocellfängelse i staden Westerwik, har Kongl. Maj:t fastställt underdåniga ritnings- och kostnadsförslag för denna fängelsebyggnad. Arbetet å densamma har sistlidne år börjat.

Det nya kronohäftet i Hudiksvall har under år 1869 blifwit till ^{Kronohäftet i} Hudiksvall.
begagnande upplåtet.

På anledning deraf att genom Kongl. Kungörelsen den 20 Maj ^{Förändrade} 1868 den dagtraktamentsersättning, som Arméen tillhörande personer wid ^{bestämmelser} wissa kommanderingar ega tillgodonjuta, blifwit bestämd till högre belopp ^{rörande dag-} än förut i sådant afseende utgått, och sedan fråga uppstått huruvida icke ^{traktamente} dylik förhöjning i aflöningen jemwäl borde bewiljas befäl och under- ^{för befäl och} befäl wid fångbewakningskommenderingar, har Kongl. Maj:t förordnat, ^{underbefäl} att wid nyhänkomme flags kommanderingar befäl och underbefäl skall från ^{wid fångbe-} och med den 1 Mars 1869 åtnjuta dagtraktamente enligt bestämmelserna ^{wakningskom-} i 4 mom. af ofwanberörde Kongl. Kungörelse. ^{menderingar.}

Nådigt Reglemente för Stockholms stads ransakningsfängelse har ^{Fängelse-} blifwit utfärdadt. ^{reglemente.}

Till det af sednaste Riksdag afgifna förslag till författning angående ^{Lagförändringar.} ansvar för den, som söker förmå annan till affall från den Evangeliskt-Lutherska läran, öfwer hwilket förslag Kongl. Maj:t icke kunnat före Riksdagens åtskiljande meddela beslut, har Kongl. Maj:t sedermera, i den ordning 87 § Regeringsformen bestämmer, lemnat nådigt bifall och låtit å detta förslag grundad Förordning den 16 November 1869 utfärdas; hwarjemte Kongl. Maj:t låtit utfärda nådiga Kungörelser under den 12 Februari 1869 angående insändande till Kongl. Maj:ts Befallningshafwande af Underdomstols utslag, hwarigenom urbota ansvar ådömts icke häftad person; under den 29 April 1869 angående rätta lydelsen af 18 § i nådiga Förordningen om frigsdomstolar och rätttegången derstädes den 11 Juni 1868; och under den 30 Juni 1869 angående wissa dom-

sagors indelning i walfretsar för Riksdagsmannawal. Öfwer de af sednaste Riksdag beslutade lagförändringar, hwilka Kongl. Maj:t ansett Sig ej böra bifalla, will Kongl. Maj:t meddela särskild berättelse, innefattande jemwäl de skäl, som funnits hindra förslagens antagande.

Förslag till
lag om in-
skrifning i
fastighetsbok
m. m.

Öfwer de i berättelsen till sednaste Riksdag omnämnda förslag till lag om inskrifning i fastighetsbok och till förordning angående wisja lagförändringar i sammanhang med införandet af nämnde lag har Högsta Domstolen, till hwars granskning dessa förslag öfwerlemnats, ännu icke afgifwit yttrande.

Förslag till
Stadga an-
gående all-
männa Under-
domstolarne å
landet m. m.

Från Rikets Hofrätter hafwa underdåniga utlåtanden inkommit öfwer de, på sätt berättelsen till förra Riksdagen innehåller, af utsedda komiterade uppgjorda förslag till Stadga angående allmänna Underdomstolarne å landet och till Förordning om wisja lagförändringar i sammanhang med antagande af nämnda Stadga m. m.; och hafwa dessa förslag derefter blifwit remitterade till Högsta Domstolen, hwars utlåtande afwaktas.

Förslag till
lag om
wattenrätten.

Uti berättelsen till 1869 års Riksdag omnämndes jemwäl att en omarbetning af förslaget till ny lag om wattenrätten befunnits wara af nöden. Kongl. Maj:t har derföre uppdragit åt en komité att, med ledning af de i ämnet afgifna underdåniga utlåtanden och de upplysningar komiterade i öfrigt kunde blifwa i tillfälle att inhemta, verkställa en sådan omarbetning i wisja delar af ifrågawarande förslag och deruti införa de föreskrifter, som för ängswattnings befordrande kunde finnas lämpliga.

Den komité, som, på sätt förberörde berättelse utvisar, blifwit af komitén för utarbetande af Kongl. Maj:t tillsatt för utarbetande af lagförslag angående utsköfningslagförslag angående utsköfningsväsendet, har under sistförflutne år fortsatt, men ännu ej avslutat sina arbeten.

Sedan 1868 års Ryrkomöte uti underdånig skrifwelse den 3 Oktober nämnde år fästas Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å behöfwet af den gällande Ryrkolagens omarbetning, har Kongl. Maj:t åt utsedde komiterade gifwit uppdrag att ombesörja en revision af nämnde lag samt derwid göra början med de presterliga befördringslagarne och med förslag till lagstadganden derom till Kongl. Maj:t inkomma före kyrkolagsförslaget fullbordan i dess helhet. Till denna komités behandling hafwa åtskilliga dels från Ryrkomötet dels och från Riksdagen inkomna underdåniga framställningar rörande ändring af stadganden, tillhörande Ryrkolagens område, blifwit öfverlemnade.

Indelta Arméens wapenöfningar hafwa under år 1869 verkställt till den utsträckning, som genom 1858 års Underhållsreglemente bestämmes. Desutom hafwa, i likhet med hwad under de sednare åren egt rum, samtliga regementens och corpsers skarpskyttar varit sammandragna till särskilda möten; hvarjemte inom tre af militärdistriktet varit organiserade Underbefälskolor, wid hwilka inalles 64 underofficerare och 384 man korporaler och soldater erhållit underwisning.

Bewäringsmanskapets wapenöfningar hafwa försiggått efter gifna föreskrifter. Den åt bewäringskyldig lemnade rättighet att, mot erläggande af wiff afgift, för år 1869 bestämd till 100 R:dr, winna befrielse från wapenöfning i fredstid, har begagnats af 586 wapenöfningskyldige.

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

De erlagda afgifterna, sålunda utgörande tillhopa 58,600 R:dr, hafwa kommit Allmänna Bewäringsfonden tillgodo. Såsom bewäringseliter, för hwilka kostnaden till en del utgår från nämnda fond, finnas för närwarande antagna 148 personer.

Upphäfswande
af rättigheten
för bewärings-
skyldige stude-
rande wid Mi-
kets universi-
teter att der-
städes få un-
dergå wapen-
öfning.

I afseende å den allmänna Bewäringsens öfningsmöten innewarande år har Kongl. Maj:t, med upphäfwande af Kongl. Brefwet den 23 Mars 1813, angående tillstånd för de bewäringskyldige studerande wid Rikets begge universitet att få wid sjelfwa lärosätena i wapen öfwas, äfwen som af Kongl. Brefwet den 18 Mars 1862, i hwad det innesfattar tillåtelse för begge bewäringsklasserna af de studerande wid universiteten i Upsala och Lund att samtidigt exerceras under sednare hälften af Maj månad, funnit godt i nåder förordna, bland annat, att de studerande bewäringskyldige wid nämnda universiteter skola undergå wapenöfning gemensamt med öfriga bewäringsmanskapet inom de bewäringsområden, hwartill städerna Upsala och Lund höra; dock att bewäringskyldig studerande, som önskar före wapenöfningarnes början från lärosätet sig aflägsna, må, på sätt och under det förbehåll som i öfwannämnda Kongl. Bref den 18 Mars 1862 stadgas, ega att i sin blifwande wistelseort wapenöfwas tillsammans med wederbörande klass af ortens öfrige bewäringskyldige.

I öfrigt hafwa samtliga bewäringskyldige förklarats berättigade att, dereft de sådant åstunda, under mötestiden begagna egen mundering, icke blott af s. k. småpersedlar, utan äfwen af öfriga till munderingen hörande persedlar, de sistnämnda så framt de öfwerensstämma med de för bewäringsmanskapets beklädnad gällande modeller; skolande de bewäringskyldige ega att härför uppbära kontant slitningsersättning enligt tillika stadgad grund; med hwilken anordning Kongl. Maj:t afsett att bereda ej

allenast de bewäringsstyldige en fördel, utan äfwen Statsverket en minskning i utgifterna för bewäringsmanskapets beklädnad.

Åf de wid 1869 års början befintliga 276 frivilliga skarpskytte-^{Frivilliga skarpskytteföreningar.} föreningar hafwa, uppå derom gjord anmälan, 8 blifwit upplösta, under det ingen ny tillkommit. De frivilliga skarpskytteföreningarnes antal uppgår således för närwarande till 268 med en sammanlagd styrka af 37,400 aktiva medlemmar. — Utom försilda skjutföringar i provinserna, hwar till anslagna medel blifwit utdelade, har i Stockholm en allmänna täflingskjutning egt rum.

För utbildning i krigareyrket hafwa fem Swenska officerare haft ^{Swenska officerares anställning i utländsk frigstjenst.} anställning i Kejsarliga Franska arméen, samt erhållit understöd från det för dylikt ändamål bewiljade anslag.

För fästningsartilleriets behof hafwa gröfre projektiler, så wäl rund-^{Fästningsartilleriet.} kulor som spetsgranater, tillsammans 2,600 stycken, blifwit anskaffade för en summa af 32,660 R:dr.

Sedan proflavett af jernplåt till en 9,63 tumes kanon blifwit, enligt af Kongl. Maj:t fastställt ritning, förfärdigad, har kontrakt afslutats om tillverkning af 7 stycken dylika lavetter.

För fältartilleriets behof hafwa 9 stycken 2,58 tumes kanoner samt ^{Fältartilleriet.} 28,100 stycken spetsprojektiler af olika slag blifwit från styckebrufen i riket levererade.

Wid Artilleriets verkstäder hafwa 12 stycken lavetter, 10 stycken förställare och 4 stycken ammunitionswagnar äfwen som åtskilliga rid- och anspannspersedlar samt redskap förfärdigats, och kan härigenom fältartilleri-

materielen, med undantag af troppfordonen, hvilka för närvarande äro under arbete, anses fulltalig för 25 fältbatterier, hvarthdera å 6 kanoner.

Gewärstill-
verkningen.

Tillverkningen af gewär har så fortsskridit, att omkring 50,000 stycken, dels nya, dels förändrade gewär, enligt sednast fastställda modeller, finnas att tillgå.

Utdelning af
gewär.

Äf dessa gewär har ungefär halfwa antalet blifwit till begagnande wid såwäl målskjutning som exercis utlemnadt, så att samtliga de regementen och corpser, hwilkas bewäpning af Kronan ombesörjes, numera äro försedda med gewär af ny modell.

Hwad särskildt angår de affutna rusthållsregementena och corpserna, hwareft gewärspersedlarne af rusthållarne bekostas, så är dessa regementens och corpserns förseende med gewär af 1867 års modell för närvarande beroende af öfwerenskomelser, som Arméförvaltningen erhållit nådig förefrist att söka med rusthållarne uppgöra.

Kopparpatroner.

Tillverkningen af kopparpatroner har oafbrutet fortgått, så att Arméens behof af dylik ammunition kan anses blifwa fylldt inom en icke aflägsen tid, hwarefter tillverkningen af sådana patroner kan inskränkas till ett mot den årliga förbrukningen swarande antal.

Nybyggnad.

Wid Carl Gustafs stads gewärsfaktori, hwareft faktoribyggnaden undergått fullständig inre reparation, har blifwit uppfördt ett förrådshus af sten, affedt till förvarande af 30,000 stycken gewärstocämnen äfwensom af färdiga gewär utöfwer det antal, som i faktoriets gewärsförråd kan inrymmas, samt af faktoriets brandredskap m. m.; och har Kongl. Maj:t warit i tillfälle att till kostnadernas bestridande för ifråga-

varande byggnadsarbete anwisa färskilda, under Kongl. Maj:ts disposition warande medel.

Fästningsbyggnadsarbetet wid Carlsborg samt befästningsarbetena i ^{Befästnings-} ^{arbeten.} Stockholms och Carlskrona skärgårdar hafwa fortgått efter af Kongl. Maj:t fastställda arbetsplaner, i den mån anwifade medelstillgångar sådant medgifwit.

Sedan Riksdagen, enligt underdånig skrifwelse af den 11 Maj 1869, ^{Upphörande} ^{af de till Carl-} ^{stens fästning} ^{och Grisle-} ^{hamn utgå-} ^{ende kommen-} ^{deringar af-} ^{wen som af} ^{Korporalsko-} ^{lorna derstä-} ^{des.} bifallit Kongl. Maj:ts nådiga framställning om en förändrad organisation af Underbefälskolorna wid indelta Arméen, hafwa, i följd deraf, de till Carlstens fästning och till Grislehamn ur indelta Arméen utgående kommanderingar med Korporalskolor under loppet af förlidet år upphört.

I sammanhang dermed har ock Kommendantsbefattningen i Grisle- ^{Indragning} ^{af Kommen-} ^{dantsbefatt-} ^{ningar.} hamn ansetts böra upphöra och alltså blifwit indragen.

Sålunda hafwa Kommendantsbefattningarne i Ystad, Landskrona och Helsingborg blifwit wid nästlidet års slut indragna.

Enär Landskrona fästning i sitt närwarande skid ansetts icke mot- ^{Landskrona} ^{fästning.} swara nutidens fordringar på en befästning, ej heller medföra något verkligt skydd för Landskrona hamn, samt det åtminstone tillswidare icke borde ifrågakomma att på fästningens försättande i försvarbart skid nedlägga några kostnader, har Kongl. Maj:t i nåder förklarad, att nämnda fästning från och med innewarande år skall tillswidare upphöra att räknas bland Rikets fästningar.

Sedan anskaffning blifwit verkställd af en del fälttelegrafmateriel, ^{Ötterligare} ^{anskaffning af} ^{fältsignale-} ^{ringmateriel.} nemligen tre wagnar med dertill hörande stations- och linie-materiel för

wid på en Swenssk mil samt verktyg och öfriga tillbehör, äfwen som af apparater för optisk signalering, och de med denna materiel anställda försök lemnat gynnsamma resultat, har Kongl. Maj:t i nåder förordnat, att, i och för fältsignalväsendets utbildning i öfwerensstämmelse med derför uppgjord plan, ytterligare tre fälttelegrafwagnar med dertill hörande stations- och linie-materiel, verktyg m. m., samt apparater för optisk signalering skola anskaffas.

Militärläro-
verken.

I afseende å undervisningen wid Krigshögskolan hafwa sådana förändrade anordningar widtagits, hwarigenom ej allenast lärarne, så widt de tillhöra militärstaten, utan äfwen eleverne komma i tillfälle att deltaga i sina regementens och corpsers årliga wapenöfningar.

Sedan fråga blifwit wäckt om lämpligheten att ställa Kadettcorpsen under krigslag samt Krigsundervisnings-kommisjonen med inforbradt yttrande häröfwer inkommit, har Kongl. Maj:t den 7 sistlidne December beslutit, att eleverna wid Krigsskolan, från och med innewarande år, skola utgöra en del af krigsmakten och anses såsom konstituerade Under-officerare samt wara krigslagarne underkastade.

Topografiska
corpsens ar-
beten.

Topografiska corpsens arbeten under år 1869 hafwa omfattat: triangelmätningar inom Östergötlands län för ekonomiska kartewerkets behof samt i Calmar län för corpsens eget kartewerk; fortsättning af fältmätningar inom Sönköpings län; fortsättning af militär-affattningar med beskrifningar öfwer wigtigare på i grannskapet af Stockholm och i andra trakter wid Mälaren; höjdmätningar och afwägningar i Halland, Westergötland och Småland.

Utom corpsens egen personal hafwa wid dessa arbeten warit anställda 14 från Arméen kommanderade officerare; hwarjemte 7 af Arméens officerare erhållit undervisning i fältmätning.

Åf kartan öfwer Sverige i måttftoden 1:100,000 äro bladen Huseby, Carlshamn och Borås under året utgifna, omfattande dessa kartblad en yta af 70 qvadratmil. Åf samma karta äro 27 blad utgifna och 10 blad under gravering. Wid dessa arbeten äro anställda 7 gravörer och 2 gravörselever.

Från anslaget till understöd åt behöfwande, efter 1808 och 1809 års krig qwarleswande Landtwärnsmän har, efter det de inkomna ansökningshandlingarne blifwit pröfwade, understöd funnat tilldelas hwar och en af de dertill berättigade sökande med ett belopp af 21 R:dr 50 öre.

Understöd åt
f. d. Landt-
värnsmän.

Ruftningarne wid sjöwapnet fiftlidne år hafwa, lifasom förut i fredstid, hufwudsakligen haft till föremål att bereda öfning för befäl och manskap, för hwilket ändamål företagits:

Exercis och
rustningar wid
sjöwapnet.

Expeditioner med korvetten af Chapman till Atlantiska Oceanen för öfning af Kadetter och korvetten Josefina till Nord-Amerika, denna sednare jemwäl för wetenskapligt ändamål, samt på hösten med ångfregatten Vanadis till Medelhafwet och med ångkorvetten Gefle till Westindien och Södra Amerika;

Öfningsexpeditioner i Östersjön och Bottniska wiken med monitorn John Ericsson samt uti Stockholms, Östergötlands och Södermanlands skärgårdar med en eskader af Skärgårdsartilleriets fartyg, nemligen ångfartyget Kare, pansarbåtarne Garmer och Sköld, 5 kanonångslupar, 3 chefsfartyg och åttifilliga smärre fartyg; samt

Expeditioner med kanonångslupen Motala, 1 chefsfartyg och 1 landstigningsflup för verkställande af målstjutningar med skonerten Amfion och 1 bombkanonflup för anställande af proffstjutning med refflade kanoner å skjutbanan wid Morwiken nära Dalarön och med 3 fleppsgosse-

briggar i Carlskrona färgård samt Öresund; hvarförlutan ångkorvetten Thor, ångfartyget Sköldmön samt kanonångsluparne Hogland och Swensfund varit utrustade till transporter m. m., derwid sistnämnda kanonslup äfwen biträdt med nedläggandet af telegrastabeln till Sandhamn.

Liksom föregående åren har kanonångslupen Ingegjerd beordrats att under expedition till Nordsjön besöka de fiskeribankar, der Swenske fiskare pläga uppehålla sig, med särskildt uppdrag att, der sådant af behofwet påfallats, bispringa desse äfwen som Norske fiskare med bogsering, proviant och läkarehjelp m. m.

Under den swårare årstiden hafwa kanonångsluparne Gunhild och Alfild varit stationerade, den förra på rikets westkust och den sednare wid kusten af Gotland, i ändamål att wara till hjelp för haverister och nödställda fartyg.

Personalens
instruktion.

Under nästförflutna år har, likasom förut, tjenstledighet på längre tid bewiljats yngre officerare af Flottan, för att lemna dem tillfälle att genom tjenstgöring å främmande nationers krigsfartyg bereda sig öfning, och stipendier derunder blifwit dem tillagda. Då de varit anställda i Storbritannisk örlogstjenst hafwa dessa stipendier utgått af därför särskildt afsedda medel, men för tjenstgöring i andra maktens mariner hafwa stipendier utbetalts af "Anslaget till stipendier för officerare wid sjöwapnets corpser under anställning i utländsk tjenst eller kommendering utrikes", från hwilket anslag ersättning jemwäl utgått till åtskilliga officerare, som varit beordrade att till utlandet afresa för att der taga kännedom om för sjöwapnets utbildande angelägna ämnen.

Tillfälle har fortfarande lemnats åt officerare, tillhörande sjöwapnet och dess corpser, att begagna undervisning wid Krigshögskolan å Marieberg, Gymnastiska centralinstitutet samt maskinverkstäder inom och utom landet, allt med åtnjutande under tiden af stadgade förmåner.

Uti den för bildande af befäl wid Flottan och Skärgårdsartilleriet inrättade Sjökrigsskola i Stockholm hafwa under året 5 kadetter och 27 elever åtnjutit underwisning, af hwilka 3 kadetter blifwit uetraminerade.

De bewäringsfkyldige inom sjöwapnets områden hafwa gemensamt med landtbewäringen, under befäl från Arméen, undergått wapenöfning, med undantag af Blekinge läns bewäringsmanskap, som exercerats af Marinregementets befäl; och hafwa, i afseende på inmönstrade bewäringsfkyldige, som tillhört frivilliga skarpskytteföreningar, tillämpats bestäm-
 Bewärings-
 manskapets
 öfning.

Arbetena å fjerde monitorn hafwa under året fortgått; dock anses fartyget, i följd af under det byggande widtagna, ändamålsenliga be-
 Flottans
 fartyg.

Den nya ångkorvetten "Balder", om 500 hästkrafter, har blifwit bordlagd samt en del inredningsarbeten m. m. derå blifwit utförda, hvar- jemte arbetet fortgått å det wid Motala mekaniska verkstad för denna korvett beställda maskineri.

Pansarkanonbåten "Sköld", som byggts wid Bergsunds mekaniska verkstad, är under nästlidna år levererad.

En ny ångslup af jern om 12 hästkrafter, som bygges å Kronans warf i Carlskrona, har blifwit spantfatt och bordlagd, hvarjemte arbe- tena å det inredning och maskineri fortgått.

Chefsfartyget hjulångbåten Kare har, såsom utdömdt, försålts och ett propellerfartyg för Skärgårdsartilleriets behof, i det ställe, inköpts.

Reparationer hafwa desutom blifwit verkställda å kanonångsluparne Swenssfund och Astrid med flera Flottans och Skärgårdsartilleriets jar- Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

tyg, samt tre bombkanonslupar, en landstigningskanonslup och nio kanonjollar, hvilka ansetts icke förtjena reparation, i stadgad ordning försålt, hwarförutan slopning af åtskilliga wid generalflottbesigtning utdömda fartyg blifwit anbefalld.

Anskaffning af
gröfre kanon-
er och för-
sötsstjutmä-
gar dermed. Ut frågan om konstruktion af gröfre kanoner, afsedda att användas emot pansar å fartyg och besättning, har all omsorg egnats och, — sedan åtgärder redan förut widtagits för att åstadkomma fullkraftiga sådana kanoner af inhemsk tillverkning och af Swenskt gjutjern, — hafwa skjutförsof anordnats och företagits, hvilka ännu pågå.

Under-
wattens-
minor. Med underwattensminor hafwa fortfarande verkstälts sprängningsförsöf, deribland emot slopade 2 linieskepp och 1 fregatt. Åtskilliga anskaffningar för detta wapen hafwa egt rum. Under byggnad är en minbåt af jern, ämnad att framdrifwas medelst handkraft och afsedd till positionswapen i slutet skärgård.

Sjömätning-
gar. Sjömätningar hafwa år 1869 fortsatts uti Stockholms skärgård från föregående årets slutpunkter wid södra udden af Örlan, Lagnö, Norra Ljusterö öfwer Ingmarsö, Stora Möjan och Björkstärs skärgård, nord- och östwart hån förbi Swenska Högarne, uppöfwer Fredals och Kallstjärs skärgårdsgrupper emot Blidö södra udde, tillsammans utgörande en areal af omkring 12 geografiska mil.

Sjömätningar för upplodning samt bestämmande af åtskilliga grund och bankar hafwa utförts uti Dörsund med Faltsterboref, i Hanöbugten samt å Knollsgrund emellan Öland och Gotland, å Finngrunden, i Geslebugten, med flera ställen.

I sammanhang med de nästlidna år verkställda rekognosceringar hafwa triangelmätningar å Norrlandskusten fortgått så, att signalbyggnader och observationer för punkternas bestämmande blifwit afslutade emellan ön Njos på Finnska kusten och det 10 geografiska mil wester derifrån, i Swenska skärgården sydligt från Neder-Kalix, belägna Lissfär.

Twå nya specialkartor uti ⁵⁰⁰⁰⁰ skala öfwer westra kusten från Nidingens fyrar wid kusten af Halland till Pater Noster skärgård utanför Bohuskusten hafwa blifwit färdiggraverade, hwarjemte flera äldre förflitna karteplåtar ånyo uppgraverats; och äro under gravering en kustspecialkarta i fortsättning af de öfwannämnda samt en generalkarta öfwer Österjön och Kattegat.

Från boktryckspressen hafwa utgifwits en ny seglingsbeskrifning öfwer Bohusbugten och Kattegat ("den Swenska lotsen", del. 6) samt 11:te häftet af "Underrättelser för sjöfarande".

För underlättande af infarten genom norra inloppet till Stodholms ^{gots-} och fyr-
skärgård har å Simpnäsflubb uppförts en mindre ledfyr, hwilken blifwit ^{inrättningen.}
försedd med en lysningsapparat med stadigt hwitt sken; hwaremot skenet å den i närheten befintliga Näsflubbens ledfyr förändrats från hwitt till rödt.

Korsö fyr, wid inloppet till Stodholms skärgård, östra leden, har i stället för en spegelapparat af äldre konstruktion erhållit en 4:de ordningens linsapparat med stadigt hwitt sken och blänk.

Å Hanö i Blekinge skärgård är nyuppfördt ett fyrtorn och en 4:de ordningens linsfyr med stillastående hwitt sken omwexlande med röd blänk; i sammanhang hwarmed blifwit anbefalld förändring af lysningen å Utflippans i granuskapet warande fyr.

Åtgärd har vidtagits för inlösen af tomtplats åt fyrrättningen på Örsfär; nya lotsupplägningsstugor äro på åtskilliga ställen uppförda samt äldre dylika iståndsatta, äfwen som bonings- och uthus för lots- och fyr- betjeningen å några platser dels tillbygda, dels förbättrade.

Större och ändamålsenligare bojar och prida äro utfatta samt nya fjömärken utförda, der sådant ansetts erforderligt, äfwen som några lots- platser försedda med större sjögående kronolotsbåtar.

De för lots- och fyrpersonalens barn inrättade undervisningsanstalter hafwa fortlfarande varit flitigt besökta, och räddningsanstalterna för skepps- brutna wunnit ytterligare utveckling och wisat sig motswara det med dem åsyftade behjertansvärda ändamål.

Extra massi-
nisters antag-
ning.

I likhet med hvad nästföregående åren egt rum har, till afhjelpande af brist på massinister wid samtlig rustning af flera utaf Flottans ångfartyg, tillåtelse meddelats till antagande af extra massinister.

Ny rotering.

Ny båtsmansrotering af åtskilliga f. d. posthemman inom Calmar och Wester-Norrlands län har under nästlidna år wunnit fastställelse.

Pensionerin-
gen wid sjö-
vapnet.

Med användande af de utaf Riksdagen bewiljade kreditiv har den förbättrade pensioneringen så wäl af sjöförswarets embets- och tjenstemän samt betjente, som af des gemenskap, kunnat upprätthållas i enlighet med derför meddelade föreskrifter.

Utfärdade för-
fattningar.

Under den 22 Juni 1869 hafwa i nåder fastställts tillägg till 11 och 13 §§ af Kongl. Förordningen den 28 April 1863, om hvad iakttagas bör till förekommande af fartygs sammanstötning; samt under den 28 September utfärdats nådiga Kungörelser, dels angående ändring af 3:dje

punkten i 20 § af Kongl. Instruktionen för Båtmanskompanicheferne wid Flottans båtmanshåll af den 6 April 1838, dels om upphörande tillägs vidare af den fyr- och båtagift, som för inrikes orter emellan gående fartyg enligt nu gällande stadganden erlägges; hvarjemte nådig förklaring den 12 November meddelats rörande tillämpningen af föreskrifterna i 2:dra punkten af § 27 mom. 1 a) uti Kongl. Kungörelsen den 11 April 1867, angående ändringar och tillägg i nådiga Förordningen den 9 Juli 1862, om Lots- och fyrinrättningen i riket, äfwen som i § 29 mom. 2 af samma förordning.

Tre landtbruksfakolor hafwa blifwit flyttade, en från Jenneslund till Hökerum i Elfsborgs län, en från Brangelsro till Lindhult i Hallands län och en från Julpa till Stenby i Westmanlands län.

Flyttade
landtbruks-
fakolor.

För Hushållningsfakllskapen i Göteborgs och Bohus län samt Westmanlands och Stora Kopparbergs län äro nya stadgar fastställda.

Stadgar för
hushållnings-
fakllskap.

Det genom Kongl. Kungörelsen den 9 Mars 1866 stadgade förbud mot införsel af nötkostkap och får har blifwit upphäfdt genom Kongl. Kungörelse af den 30 Juni följande år.

Upphörande
af förbudet
mot införsel
af nötkostkap
och får.

Under följande år sommar har Stamholländeristyrelsen låtit från utlandet införa 20 kor af korthornsrace samt 2 tjurar och 20 kor af Allgauerrace för komplettering af redan befintliga eller uppfattning af nya stamholländerier. Wid de äldre stamholländerierna hafwa djuren af Myxshirerace under flere år varit behäftade med tuberkelsjukdom och denna sjukdom har på senare tiden tilltagit i så betänklilig grad, att Föreståndaren för Veterinärinstitutet, Prof. soren Lundberg, efter anställda besigt-

Stamhollän-
derierna.

ningar, förklarar djuren af denna race ej vidare wara tjenliga att såsom afwelsdjur användas. Sedan detta förhållande blifwit genom Stämholänderistyrelsen i underdånighet anmält, har Kongl. Maj:t under den 30 fiftlidne November bemyndigat nämnda styrelse att låta på offentliga auktioner sälja nu befintliga stambjordar af Uyrshirerace och att för de genom försäljningen inflytande medel inköpa nya afwelsdjur af fullgod beskaffenhet och af racer, som kunna finnas för landet lämpliga.

Komitéen för
stuteriwäsen-
dets ordnande.

Den år 1868 nedsatta komité för utarbetandet af förslag till stuteriwäsendets ändamålsenliga ordnande har afslutat sina arbeten, ehuru dess betänkande ännu icke blifwit till Kongl. Maj:t inlemnadt.

Tillägg till
fiskeristadgan.

Till Fiskeristadgan af den 29 Juni 1852 äro genom Kongl. Kungörelsen den 10 fiftlidne September gjorda tillägg, innefattande dels förbud mot fiskes idkande medelst utläggande och affyrande under wattenytan af minor, patroner eller annan redskap, laddade med dynamit, krut eller dylikt sprängämne, dels ock om ansvar för öfwerträdelse af nämnda förbud.

Fiskodlings-
anstalter.

Sex nya fiskodlingsanstalter hafwa anordnats. Derjemte äro af fiskeritjenstemännen verkställda undersökningar med hänsyn till lax- och flärgårdsfiskets förbättrande i Norrbottens, Wester-Norrlands, Södermanlands och Calmar län.

Nytt mått och
wigtssystem för
medicinskt
bruk m. m.

Den 23 Juli nästlidna år utfärdades Kongl. Kungörelse angående det Franska mått- o h wigtssystemets begagnande för medicinskt bruk; och genom nådigt Bref af den 30 Oktober samma år har Kongl. Maj:t meddelat förklaring af § 18 i gällande Landtmäteriinstruktion.

Afwittringen i Wester-Norrlands län har blifwit fullbordad. Arbetena wid afwittrings- och storskiftes-
 werken i Semtlands, Westerbottens och Norrbottens län samt wid storskiftesverket i Stora Kopparbergs län hafwa bedrifwits i samma omfattning som under nästföregående åren.

Genom nådigt Bref af den 14 sistlidne December har Kongl. Maj:t förordnat, att ekonomiska kartverket i södra och mellersta delarne af Riket från och med innewarande år skulle ställas under Landtmäteristyrelsens öfverinseende och ledning.

Följande näringarne rörande allmänna författningar hafwa under år 1869 utfärdats, nemligen: den 5 Februari förordning angående hwariafttagas bör i afseende å utwandrares fortskaffande till främmande werldsdel; den 21 Maj dels kongörelse rörande förändrad lydelse af § 21 i Kongl. Förordningen den 17 Maj 1867, angående wilforen för bränwinstillwerkning, dels och förordning angående wilforen för försäljning af bränwin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker; och den 21 Oktober ej mindre kongörelse angående tillwerkning af nitroglycerin, dynamit och andra sprängämnen, som innehålla nitroglycerin, samt deras wård och försäljning, än äfwen förordning angående fruts och andra explosiva ämnens transporterande å jernväg för lokomotiv.

Sedan Kongl. Maj:t meddelat wisfa hufwudbestämmelser i afseende å beredandet af tillfälle för utrikes wistande Swenske sjömän att hemfända besparingar samt Kommers-Kollegium utfärdat kongörelse i ämnet jemte cirkulär till Swenska och Norska konsuler, så hafwa utrikes wärande sjömän under år 1869 till fäderneslandet hemfänt sammanlagdt 24,672 R:dr 12 öre, hwaraf 1,164 R:dr genom Kollegii försorg blifwit för wederbörandes räknning i sparbank insatta.

Indragning af Karantänskommissionen i Göteborg har blifwit indragen och dess bestyr med karantänsanstalterna och karantänsinrättningen wid Känssö och omorganisation af karantänsinrättningen i Bohus län, hvarjemte nämnda karantänsinrättning omorganiserats på sådant sätt, att tjänstemännens antal förminskats och att båtsmanskommanderingen derstädes upphört.

Utwidgning af Navigations-skolan i Göteborg. Sedan Riksdagen indragit anslaget till Skeppsbyggeriinstitutet i Carlskrona och i stället anslagit medel till utwidgning af Navigations-skolan i Göteborg för anordnandet af undervisning derstädes i skeppsbyggeri, har Kongl. Maj:t genom nådigt Bref af den 21 Maj sifflidna år, med förklarande, att undervisningen wid Skeppsbyggeriinstitutet må fortsättas till och med April månad innewarande år och att undervisningen i skeppsbyggeri wid nämnda navigations-skola skall taga sin början den 1 Maj samma år, fastställt wisja grunder för ordnandet af siftnämnda undervisning.

Ändringar i kommunalförfattningarne. Till de af sista Riksdag afgifna förslag till ändringar i kommunalförfattningarne har Kongl. Maj:t lemnat sitt nådiga bifall samt låtit å dessa förslag grundade förgörelser utfärdas dels under den 14 Maj, angående förändrad lydelse af § 24 i Förordningen om landsting af den 21 Mars 1862, dels och under den 9 November, angående förändrad lydelse af ej mindre § 12 mom. 2 i Förordningen om kommunalstyrelse i stad än äfwen § 12 i Förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

Förändrad fögderiindelning. Rörande fögderiindelningen har Kongl. Maj:t den 10 sifflidna September i nåder förordnat:

att i Stockholms län, med bibehållande af 6:te fögderiet orubbadt, öfriga fem fögderier skola omregleras sålunda, att de komma att omfatta: första fögderiet: Färentuna och Sollentuna härader; andra fögderiet: Vånghundra, Erlinghundra, Seminghundra och Wallentuna härader; tredje fögderiet: Frösäfers och Närkehundra härader jemte Waddö och Häfwerö skeppslager; fjärde fögderiet: Enghundra och Sjuhundra härader jemte Bro, Wätö, Frötuna och Vänna skeppslager, samt femte fögderiet: Danderyds, Åfers och Wermö skeppslager, och att Expeditionskronofogdetjensten i Färentuna härad skall indragas;

att i Upsala län, utan rubbning af fögderierna i andra afseenden, Håbo, Bro, Trögds och Åsunda härader skola sammanflås till ett fögderi under benämningen första fögderiet och att benämningarne å öfriga fögderierna skola ändras från tredje fögderiet till andra fögderiet o. s. w.

samt att i Westmanlands län fögderierna skola inskränkas till samma antal och omfång som domsagorna, så att derstädes komma att finnas följande fyra fögderier, nemligen: första fögderiet, omfattande Tuhundra, Siende, Snefringe och Utter-Tjurbo härader; andra fögderiet, omfattande Åkerbo härad och Skinnfättebergs bergslag; tredje fögderiet, omfattande Norrbo och Wagnsbro härader samt Gamla Norrbergs bergslag, och fjärde fögderiet, omfattande Thorstuna, Simtuna, Öfwer-Tjurbo och Wåhla härader.

Angående allmänna wägarnes lagning och grusning äro förändrade föreskrifter meddelade genom Kungörelse af den 25 Maj 1869.

Kungörelse
angående vä-
garnes lagning
och grusning.

Widare äro kungörelser utfärdade angående bestämmelser för erhållande af tjenstebefattningar inom de delar af Norrbottens län, hwarest i hwarje handa ämnen. Författningar

Sinffa eller Lappffa språken talas; angående wisja tillägg i det för all-

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

männa brandförsäkringsverket för byggnader å landet fastställda reglemente; samt angående förhöjd fraktafgift för frut och andra explosiva ämnens transporterande å jernväg för lokomotiv; hvarjemte förnyadt reglemente för städernas bolag till brandförsäkring af löseegendom blifwit utfärdadt, och bestämmeelse meddelats om tillämpning på köpingen Lysekil af ordningsstadgan för Rikets städer.

Arbetena å
nordvästra
stambanan.

Å nordvästra stambanan hafwa arbetena så framskridit, att sträckan mellan Chrifstinehamn och Carlstad, 3,8 mil, blifwit för allmän trafik upplåten. På den återstående delen af denna stambana äro färdigterrasferade omkring tre mil, hwaraf $1\frac{1}{4}$ mil blifwit rälslagde och 1 mil färdigballastad. De betydliga fyllningsarbetena i banken öfver sjön Wermeleu hafwa bedrifwits med den fortgång, att 12,000 kubikfötanger fyllningsämnen blifwit der utförde; och den i närheten af denna bank förekommande 950 fot långa tunnel har blifwit till halfwa längden genompräänd.

Samman-
bindnings-
banan genom
Stockholm.

De redan under år 1868 påbörjade till sammanbindningsbanan genom Stockholm hörande arbetena för anläggning af en viadukt för Östra Sluågatan och beredandet af nedfarter derifrån till Stadsåårdshamnen och Nyåwågen hafwa blifwit fullbordade åfwenåom den för banåpårens ledande under Västra Sluågatan erforderliga ombyggnaden af denna gata jemwål blifwit verkåållå. Jernbron öfver Söderåtröu är färdigbygå och viadukten öfver Röttorget i det närmaåte fullbordad. Wååundergåångarne wid Nya Kungåholmsbrogatan och Mååster Samuelågatan äro färdiga och lastbryggan wid Clara åjö uppförd åfwenåom grundläggningsarbetena för åtationsåhusået jemåte banåhall å centralbanåården äro ååålutade.

Jernvägsundersökningar hafwa blifwit verkställda i och för den till- Jernvägsundersökningar.
ernade norra stambanan ej mindre från nordligaste punkten af den redan
förut undersökta linien Thureberg—Sewalla dels i gånaste riktning öfver
Årvesta till Stornäs station å Gefle—Dala-banan, dels och i en västli-
gare riktning med krökning in åt Norbergs bergslag, än äfwen från Sala
till Årvesta med böjning inåt nämnda bergslag; hvarjemte kontrollunder-
sökningar verkställes på förut undersökta linier.

Plan för anläggning af en enskild jernbana mellan Näsby och Enskilda jern-
vägsanlägg-
ningar.
Öscareshamn är af Kongl. Maj:t pröfwad och godkänd; och har Kongl.
Maj:t meddelat två Storbritanniske undersåter concessjon till jernvägs
anläggande mellan Fröwi och Ludwika; hvarjemte en komité blifwit för-
ordnad för att utarbete förslag till plan för framtida enskilda jernvägs-
anläggningar och sättet för deras utförande. Denna komité, som sam-
manträdte i följande September månad, har hos Kongl. Maj:t anmält,
att, enär komitén funnit sig böra infordra nya trafikuppgifter från in-
tresjenter uti tillnärade enskilda jernvägsanläggningar, komitéarbetet icke
kan till nu förestående Riksdags början afslutas.

Under den 17 följande September har Kongl. Maj:t utfärdat in- Instruktion
för styrelsen
för statens
jernvägs-
trafik.
struktion för styrelsen för statens jernvägs trafik jemte aflöningsreglemente
för embets- och tjenstemän samt betjente wid sagda trafik.

Bland de med allmänna medel understödda väg- och wattenbygg- Väg- och
wattenbygg-
nader.
nadsarbeten, som under år 1869 fullbordats, äro hamnanläggningen wid
Uddewalla och kanalanläggningen mellan sjöarne Östra och Västra Silen
på Dalsland de viktigaste.

Liquid emellan
stats- och riks-
gäldswerken
på grund af
1867 års riks-
hufwudbok.

Rörande förhållandet med Statsverkets inkomster och utgifter må här meddelas, att en på grund af senast afflutade rikshufwudbok eller den för år 1867 upprättad liquid emellan Statsverket och Riksgäldskontoret öfwer nämnda års öfwerfrott, besparingar och brister utwisa ett saldo Statsverket till godo af 3,310,427 R:dr 21 öre, af hwilken summa Riksgäldskontoret erhållit godtgörelse såwäl för 1867 års oguldna bidrag till de å bemälda kontor anwifade utgifter med 2,209,740 R:dr som ed för likaledes oguldna öfwerfrott å Statsverkets inkomster, dels för 1865 med 250,207 R:dr 52 öre och dels för 1866 med 60,301 R:dr 27 öre, samt återstoden 790,178 R:dr 42 öre blifwit till Statskontoret levererad.

Förändringar
rörande
grundräntor
och krono-
tionde.

De af senast församlade Riksdag på Kongl. Maj:ts förslag fattade beslut om räntans och kronotiondens omsättning i en fast penningaafgift samt om indragning till Statsverket af indelta och anordnade räntor och tiondeanslag, med undantag af hofställsräntor och af sådana, som äro påförda hemman och lägenheter, af hwilka något besvär i stället utgöres, hafwa med tillägg af erforderliga verkställigheteföreskrifter genom Kongl. Förordningen den 23 Juli 1869 påbjudits att lända till esterrättelse wid utgörande af 1871 års kronoräntor och tionde samt derefter framgent; och som det i följd häraf funnits nödigt att widtaga åtskilliga förändringar i det för jordeböcker nu gällande formulär, har Kongl. Maj:t den 17 påföljande December fastställt nytt sådant formulär.

Nytt jordeböckerformulär.

Bestättning af
hvitbets-
sockertillverk-
ningen.

Sedan, med afseende dels på den minskning i statens tullinkomster af utländskt socker, som genom fortfarande skattefrihet för den inhemska sockertillverkningen af hwitbeter skulle uppkomma utan motsvarande lindring i skattebördan å sockerförbrukningen, och dels tillika å behofwet af skydd och uppmuntran för odling och sockerberedning af hwitbeter under

denna närings utvecklingsperiod, senast församlade Riksdag beslutit, att tillverkning af hvitbetsoder inom landet får skattefritt bedrivas till den 1 Juli 1873, men derefter skall åläggas försild under tiden till den 1 Juli 1885 efterhand stigande beskattning, så har Kongl. Maj:t om detta Riksdagens beslut den 15 nästlidne Oktober utfärdat nådig Kungörelse.

Med anledning af framställning från 1865—1866 årens Riksdag om Norrsk och Danskt silfvermynts emottagande i Kronans uppbörd har Kongl. Maj:t genom Kungörelse den 17 September 1869 förklarad ^{Norrsk och Danskt silfvermynts emottagande i uppbörden.} verberörande auktoriteter, som hafwa uppbörd af statsmedel om händer, berättigade och förpligtade att wid uppbörden emottaga wissa slags Norrsk och Danska myntstycken till bestämda, i Kungörelsen utsatta pris.

Det i nästföregående berättelse omförmälda och äfwen i senaste Riksdags reglemente för Riksgäldskontoret bibehållna medgifwande för Statskontoret att wid inträffande behof af kassaförstärkning, efter Kongl. Maj:ts förordnande, erhålla sådan från Riksgäldskontoret har af anledning, bland annat, att till jernvägsbyggnader under 1869 varit anslagen en million R:dr, hwartill någon tillgång för samma år icke anvisats, måst jemwäl under 1869 tagas i anspråk, i det Statskontoret på grund deraf under nämnda år fått enligt Kongl. Maj:ts bemyndigande i Riksgäldskontoret lyfta tillsammans 3,500,000 R:dr, af hwilket belopp likwäl redan före årets slut 2,000,000 R:dr blifwit återgäldade.

Till lindrande af den nöd, som i följd af 1868 års misshwärt ^{Undsättningar i anseende till misshwärt.} uppkommit särdeles i Galtmar, Kronobergs, Söderköpings, Elfsborgs, Hallands, Vermlands och Blekinge län hafwa under 1869 betydliga undsättnings-

bidrag anvisats och utgått dels af de anslag till belopp af 840,000 R:dr, som senast förjamlade Riksdag för ändamålet ställt till Kongl. Maj:ts disposition, och dels af andra tillgängliga medel.

Ändringar i
1860 års tull-
stadga.

Genom en den 23 Juli 1869 utfärdad Kungörelse har dels hittills i allmänhet medgifna längsta tid för warors hållande på nederlag utsträckt från 3 till 5 år och dels den frihet från afgifter till Kronan och städer, som nu åtnjutes för transitogods, hwilket försändes å Göta kanal, förklarats tillkomma jemwäl dylikt gods, som utan att i ankomstorten uppläggas under Kronans lås och wård angifwes att omedelbart land- eller sjöwägen försändas till annan stad, som eger transitupplagsrätt, hwarförutom genom samma Kungörelse såwäl den i 1860 års tullstadga bestämde ansvarspåföljd för skeppares underlåtenhet att å märkrulla upptaga medfördt gods, som åtskilliga andra föreskrifter i nämnda stadga blifwit ändrade.

Nederlags- och
transitupp-
lagsrätt.

Inseglings-
och lösnings-
rätt m. m.

För Trelleborg har bewiljats nederlagsrätt samt för Helsingborg och Carlstad transitupplagsrätt, hwarjemte för fiskeäget Wiken i Helsingborgs tullkammaredistrikt medgifwits en sådan inseglings-, lösnings- och utklaringsrätt, som enligt 6 och 41 §§ i tullstadgan tillkomma åtskilliga städer och landthamnar wid saltjön, samt för köpingen Byjekil en till wiså slags waror inifränkt lösningsrätt.

Frihet från
lastpenningar.

Färjemansbåtar från Malmö, Helsingborg och Landskrona, i drägtighet icke öfwerstigande 3 nyläster, hafwa för färder emellan endera af dessa städer samt Köpenhamn eller Helsingör blifwit befriade från erläggande af lastpenningar, likasom de för dylika färder redan förut äro fria från fyr- och båtafgifter samt lotspenningar.

Efter nordwestra stambanans upplåtande för trafik emellan Christinehamn och Carlstad har till sistnämnda stad utsträckt tjenstgöringsområdet för den postkuxexpedition, som hittills befarit linien Laxå—Christinehamn. Äfwen å jernvägen Köping—Uttersberg och å Wexman—Varfens jernväg (Smedjebacken—Ludwika) har fullständig postbefordran kommit till stånd; å den senare dock endast för den del af året, omkring nio månader, då reguliera turer för bantågen der ega rum.

Jernvägs-
postföring.

Den postbefordring, som verkställles med skjuts, har å en del orter blifwit omreglerad genom nya postgångars inrättande samt äldres indragning eller förändrande. Sälunda har för åstadkommande af en snabbare postbefordring till Norge blifwit å linien Carlstad och Arwika infatt en daglig extradiligens, som afgår från Carlstad omedelbart efter eftermiddagstågets ankomst och i Arwika står i förbindelse med ett för wintern anordnadt särskildt bantåg till Charlottenberg. Widare har den förutwarande wanliga postgången Carlstad—Filipstad blifwit utbytt mot diligenspost, hwaremot diligensposten Christinehamn—Carlstad helt och hållet indragits.

Landsvägs-
poster.

Under år 1868 har post fortskaffats å jernväg en sträcka af sammanlagdt 236,252 mil och under samma tid har antalet s. f. postförda mil — produkten af wäglängden och dagarnes antal — för landsvägs-posterna utgjort 514,563. Wid jemförelse med förhållandet under nästföregående året wisar sig, att det förra slaget postföring öfats med 10,832 mil, då deremot det senare slaget nedgått med icke mindre än 28,502 mil.

Nämnda år, 1868, försändes post sjöledes, till största delen med Sjöpostföring. enskildas ångfartyg, till och från 100 af rikets postanstalter.

Indragning
af Swenska
postkontoret i
Hamburg.

På grund af Art. 29 uti det emellan Sverige och Nordtyska Förbundet den $\frac{24}{23}$ Februari 1868 afflutade Postfördrag har Swenska postkontoret i Hamburg blifwit indraget emot det att Förbundet åtagit sig pensioneringen af den wid postkontoret anställda personal samt med 4,000 Thaler bidragit till bestridande af de med kontorets upplösning förenade kostnader.

Filialpost-
kontor på
Norrmalm.

Till beqwämlighet för personer, boende i hufvudstaden å Norrmalm, har i denna stadsdel ett filialpostkontor blifwit inrättadt.

Postexpedi-
tioner.

Postkontoret i Risa har förändrats till postexpedition. Till sådan postanstalt har äfwen blifwit förwandlad poststationen i Semshög, hvar-
emot postexpeditionen i Bjersjölagård blifwit nedsatt till poststation.

Poststationer.

Postanstalter af sistnämnda beskaffenhet hafwa deputom blifwit öppnade wid Fjäl och Wifsta warf i Wester-Norrlands län, wid Burträsk i Westerbottens län, wid Leufsta bruk i Upsala län, wid Bernshammar, Hwittinge, Kolswa och Uttersberg i Westmanlands län, wid Ludwika i Kopparbergs län, wid Borgwik, Skattfjär, Torshy, Wäse och Elme i Wermlands län, wid Fiskebäckskil och Tweten i Göteborgs och Bohus län, å Stallareholmen i Södermanlands län, wid Grafversfors i Östergötlands län, wid Kristdala och Wissefjerda i Calmar län samt wid Katthammarswik i Gotlands län.

Breflådor.

Af de wid allmänna postvägarne utsatta breflådor, utgörande wid utgången af år 1868 33 stycken, hafwa indragits 2, hwaremot dylfka lådor anbragts å 3 nya ställen.

På det att ångfartyg, som å fina resor anlöpa orter, der post- Ångbåtspost-
expeditioner. anstalt icke finnes, må kunna direkt till dessa orter beställa frimärkta bref från andra ställen å linien, har Kongl. Maj:t medgifwit, att å dylika ångfartyg, i den mån aftal kan derom träffas, de postförändelser, som der aflemnas, må genom befälhafwaren postbehandlas. Å en ångbåtslinie har sådan postexpedition redan blifwit tillwägabragt.

Genom widtagande af den anordning, att paketer befordras med Paketpost-
anstalter. alla sådana poster, som icke fortskaffas med posthemmansskjuts, är numera tillfälle beredt till paketförändning mellan samtliga orter i Riket der postkontor eller postexpedition finnes, med undantag af åtta. Då äfwen 4 bland poststationerna tillhandaga allmänheten med paketförändelsers emottagande, har antalet paketpostanstalter öfats från 142, som det utgjorde wid 1869 års början, till 196. Bland dessa äro 87 tillika anloppsställen för postdiligenfer.

Antalet orter, å hwilka lokalkorrespondensen fortskaffas på postwer- Brefbärare. kets bekostnad och genom desß bresbärare, har öfats med 2 samt utgör nu 57.

Genom förutnämnda Postfördrag med Nordtyska Förbundet har, Postfördrag
med Nord-
tyska För-
bundet. bland annat:

postångbåtsförbindelsen emellan Skåne och Pommern, hwilken senast förut underhållits under 5 månader af sommaren alla dagar och under öfriga seglationstiden två gånger i weckan, blifwit inskränkt till tre gånger i weckan under 3 månader och två gånger i weckan under andra tre månader af hwarje år;

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

Riksdags-Berättelsen.

afgiften för wanliga bref af enkel wigt till Tyssland, då de wid affändandet frankeras, blifwit nedfatt från 40 till 27 öre;

och tillfälle bereds till utwepling mellan Swenska och Tysska orter äfwen af postanwisningar samt af försändelser med postförskott.

Genom bemedling af Nordtysska postverket kunna postanwisningar numera försändas jemwäl emellan orter i Sverige och Nordamerikas Förenta Stater.

Postanwisningar till och från Förenta Staterna.

Såsom ett slags postanwisningar kan äfwen anses den del af de s. f. sjömansinwisningarne, som inlösas wid postanstalterna. Under den tid af wid påß tio månader, som hittills begagnats den utrikes wistande Swenska sjömän medgifna rätt att hemsända penningar medelst inwisningar, som utfärdas af wederbörande konsulter, hafwa närmare 120 dylika inwisningar till belopp af omkring 22,000 R:dr blifwit af postanstalterna inlösta.

Skattningen af postförändelser emellan Sverige, Norge och Danmark.

I följd af det Postfördrag, som den $\frac{6}{10}$ April 1869 afflutats med Danmark, samt de bestämmelser rörande dels postförhållandena till Norge och dels den inhemska brefweplingen, som under samma år blifwit af Kongl. Maj:t fastställda, gälla numera i afseende på postförändelsers taxering hufwudsakligen samma wilkor för korrespondensen med Norge och Danmark som för korrespondensen med inrikes orter. Sålunda utgör äfwen wid försändning till orter i nämnde två länder frankot för enkelt bref 12 öre och för bandförändelser af enkel wigt 6 öre; för s. f. sluten rekommendation betalas 24 öre, för postanwisning, då beloppet ej öfverstiger 50 R:dr, 25 öre och, då beloppet uppgår till mer än 50 R:dr

och till högst 100 R:dr, 33 öre, samt för postförskott, utöfwer belöpande porto, samma afgift som för postanvisning.

Efter Stånds-Pommerska sjöpostfartens inskränkande har denna post-^{Postångs-} fart underhållits ensamt med ett Preussiskt ångfartyg, hvarsöre och det ^{get Oscar.} å nämnda trafikled förut begagnade, Svenska postverket tillhöriga ångfartyget "Oscar" under 1869 års sommar varit förhyrdt till ett enskildt bolag, som dermed underhållit kommunikation mellan Stockholm och Lybeck.

Sedan Kongl. Maj:t förordnat att den postföring medelst båtar, ^{Nytt postång-} som nu användes för besörjande wintertiden af postförbindelsen emellan ^{fartyg för} Sverige och Finland å linien Grislehamn—Öckerö, må såsom långsam ^{postförbindel-} och i allmänhet osäker samt förenad med de största faror för derwid an- ^{sen med Fin-} wända manskap utbytas mot postföring medelst ångbåt, hafwa åtgärder blifwit widtagna till anskaffande af ett för denna postföring särskildt lämpadt mindre jernångfartyg.

För ett tillämnadt nytt posthus i Stockholm har inköpts en rymlig ^{Nya posthus} och välbelägen tomt i närheten af den blifwande jernvägshufvudstationen. ^{i Stockholm} och Göteborg. Till en del genom köp har äfwen i Göteborg, der postverket icke hittills disponerat egna lokaler, erhållits tomtplats för ett särskildt posthus; och har kontrakt om uppförande af dertill hörande byggnader redan blifwit afslutadt.

Under loppet af 1869 har till Kongl. Maj:t inkommit ett af ^{Förslag till} Generalpoststyrelsen utarbetadt förslag till allmän post- ^{allmän post-} stadga. ^{stadga.}

Postförsändel- Antalet postbefordrade försändelser utgjorde under 1868 samman-
 sers antal. lagdt 12,211,560 stycken eller omkring 360,000 mera än under näst-
 föregående året.

Tidningar. Under 1868 requirerades genom postverket tidningar till ett antal,
 som, om hwart kvartal för hvarje tidning räknas särskildt, uppgick till
 191,734 exemplar eller i hvardera kvartalet närmare 48,000. Sam-
 manräknade kostnaden för dessa tidningar har utgjort 497,896 R:dr
 10 öre.

Personbefor- Under samma år befordrades i postbiligens 15,825 resande, eller
 dring. ungefär samma antal som året förut.

Postverkets Postverkets inkomster uppgingo 1868 — det fifta år, för hwilket
 inkomster och till diligensinrättningens underhållande åtnjutits särskildt statsbidrag
 utgifter. (70,000 R:dr) — till R:dr 2,275,552,49.
 och utgifterna — då deribland icke räknas den till
 Riksgäldskontoret öfverlemnade, från äldre tider
 reserverade fond af räntebärande obligationer
 (efter inköpsvärde motsvarande något mer än
 340,000 R:dr) — till „ 2,089,901,26.
 så att för året uppstått ett öfverskott af R:dr 185,651,23.

Nya telegraf- Det elektriska telegrafnätet har blifwit utsträckt genom anläggning
 linier och af nya linier eller ledningar från Warholm öfver Rindön m. fl. där
 stationer. till Sandhamn, från Borås till Kinna, från Norrköping till Tinspong,
 från Westerwif till Ankararum, från Nyland till Sollesteå samt från
 Söderköping till Mem. Följande nya stationer hafwa härwid blifwit

inrättade, nemligen en elektrisk statstelegrastation wid Sandhamn samt privattelegrastationer wid Ankarstrum, Finspong, Kinna, Mem och Sollefteå.

I sammanhang med öppnandet af elektrisk station wid Sandhamn hafwa de optiska stationerna å Runmarö, Sandhamn, Skälsmora och Smådalarö blifwit indragna. Indragning af optiska stationer.

Sedan Kongl. Maj:t den 11 Juni 1869 meddelat twänne Danska Ny telegraf-förbindelse med Ryssland. undersåter concessjon till anläggning och begagnande af en elektrisk underwattensledning mellan Sverige och Ryssland, har denna nya förbindelse blifwit fullbordad och underwattenskabeln nedlagd mellan Swenska kusten wid Grislehamn och den Ryska wid Rystad, der en förenad Swensk-Rysk kontrollstation är inrättad; hwarjemte på Swenska telegrafverkets bekostnad för samma korrespondens en särskild ledningstråd upplagts från Grislehamn till Stockholm. Den 1 November öppnades denna linie, hwarigenom telegrammer till och från Ryssland kunna befordras wida hastigare än förut. Wid samma tid indrogs den regelmässiga natt-tjensten å stationerna Haparanda och Sundswall, i följd hwaraf förminskning i personalen wid dessa stationer kunnat ega rum och besparing i utgifter för telegrafverket är att emotse.

Den redan år 1859 påbörjade ombyggnaden af äldre telegraflinier Ombyggnad af äldre linier. med begagnande af stolpar, som till bewarande mot röta blifwit särskildt beredda, har under 1869 fortgått, så att, med inberäkning af de på senare åren med dylika stolpar anlagda linier, för närwarande en sträcka af 832,4 geografiska mil eller 90,8 procent af telegrafliniernas sammanlagda längd är försedd med impregnerade stolpar.

Telegram-
antal.

Antalet expedierade telegrammer utgjorde under år 1868 316,771 inländska och 186,291 utländska, tillhopa 503,062 eller 1,4 procent mera än år 1867.

Telegrafwer-
kets inkomster
och utgifter.

Telegrafverkets inkomster under 1868 hafwa med 10,017 R:dr 62 öre öfverstigit utgifterna under samma år.

Kostnaden för
1869 års tele-
grafbyggnads-
arbeten.

För 1869 års telegrafbyggnadsarbeten har anvisats ett belopp af 87,902 R:dr att utgå af föregående års behållning å telegrafverkets egna medel.

Telegraf-
inrättningens
omfattning.

Då det Swenska telegrafnätet under ifrågavarande år utwidgats med 22,4 mil i linier och 44,3 mil i tråbleddningar, uppgår de förras hela längd numera till 915,9 och de sednares till 1,870,2 — allt geografiska mil. Med inberäkning af de på statens bekostnad inrättade s. f. privattelegraffstationerna utgör antalet af de under telegrafstyrelsens inseende stående stationerna 127, hvaraf 113 äro elektriska och 14 optiska.

Ny instruktion
för skogssty-
relsen och
skogsstaten
samt ny or-
ganisation af
derwid an-
ställda perso-
nal.

Sedan senast församlade Riksdag, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag om att inkomsterna af statens skogar och ekplanteringar, hvilka dittills ingått till skogsplanterings- och ekplanteringsfonderna, skulle för framtiden från och med innewarande år upptagas bland Statsverkets ordinarie inkomster, och utgifterna för statens skogsförvaltning, hvilka i allmänhet bekostats jemwäl af nämnde fonder, i stället bestridas medelst ett dertill under Sjunde Hufwudtiteln uppfördt särskildt anslag, tillika bewiljat det af Kongl. Maj:t i sådant afseende äskade anslag, har Kongl. Maj:t den 19 nästlidne November utfärdat ny instruktion för skogsstyrelsen och skogsstaten samt den 10 påföljande December dels fastställt en

ny organisation af derwid anställda personal och dels förordnat, att ej mindre skogsplanteringsfonden än den så kallade Christianstads läns flygs-^{öfwerlemnande af fon-} sandsplanteringsfond, båda, sådana de efter avslutande af 1869 års räken-^{der till Riks-} skaper befinnas, skola öfwerlemnas till Riksgäldskontoret för att derstädes^{gäldskontoret.} jemte ekplanteringsfonden stå till Riksdagens disposition.

Enligt berörda nya organisation kommer under skogsstyrelsens befäl^{Inspektions-} och öfwerinseende skogsstaten i orterna att hädanefter bestå af 6 skogs-^{distrikter och} inspektörer såsom kontrollerande, 74 jägmästare såsom förvaltande och 160 kronojägare såsom bewakande personal; och har med afseende härå riket indelats i ett motsvarande antal inspektionsdistrikter samt jägmästare-^{revier.} distrikter eller revier på det sätt att: **Första inspektionsdistriktet**, omfattande Norrbottens och Westerbottens län, med undantag af Åsele lappmark, består af 16 revier; **andra inspektionsdistriktet**, omfattande Åsele lappmark samt Wester-Norrlands, Semtlands och Gefleborgs län, består af 12 revier; **trejde inspektionsdistriktet**, omfattande Kopparbergs, Verm-lands, Westmanlands och Örebro län, består af 8 revier; **fjerde inspektionsdistriktet**, omfattande Stockholms, Upsala, Södermanlands, Östergötlands och Gotlands län, består af 16 revier; **femte inspektionsdistriktet**, omfattande Skaraborgs, Elfsborgs, Göteborgs och Bohus samt Hallands län, består af 10 revier, och **sjette inspektionsdistriktet**, omfattande Calmar, Sönköpings, Kronobergs, Blekinge, Christianstads och Malmöhus län, består af 12 revier; kommande likväl under den närmaste framtiden jemfning härå att ega rum i så måtto, att inspektionen inom Östergötlands, Örebro och Södermanlands län tills vidare utöfwas af hwardera länets förutwarande öfverjägmästare och att Westmanlands län under tiden är förlagdt till fjerde distriktet.

Bewaknings-
personalen.

Bewakningspersonalen har af Kongl. Maj:t fördelats så, att 30 kronojägare förlagtts till Norrbottens län, 23 till Westerbottens, 12 till Wester-Norrlands, 9 till Semtlands, 8 till Gefleborgs, 10 till Kopparbergs, 3 till Örebro, 5 till Upsala, 3 till Södermanlands, 5 till Östergötlands, 19 till Skaraborgs, 15 till Elfsborgs, 4 till Hallands, 7 till Calmar, 2 till Söndköpings och 5 till Christianstads län, hwaremot att skogstyrelsen uppdragits att bestämma bewakningsområde för hwarje särskild kronojägare.

Särskild skogs-
lagstiftning
för Gotland.

På grund af framställningar såväl från Gotlands läns landsting som från senast församlade Riksdag om behofwet af åtgärder till förekommande af skogsförödelse på Gotland har Kongl. Maj:t den 10 nästlidna September utfärdat en särskildt för nämnda län gällande Förordning, hvarigenom, i öfwerensstämmelse med hwad både landstinget och Riksdagen föreslagit, stadgats, bland annat, att Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i länet, då wederbörande kommunalnämnd anmäler skogsförödelse någonstädes ega rum eller anledning dertill eljest förekommer, eger att, efter på stället genom skogstjensteman och gode män anställd undersökning, wid vite förbjuda den ifrågawarande skogens begagnande tillswidare annorlunda än för husbehof. Genom denna författning har således på Gotland äfwen de enskilda jordegarnes skogshushållning blifwit i wiß mån ställd under kontroll af offentlig myndighet.

Skogsafwerk-
ning å Lapp-
arnes om-
råden.

Sedan, i anledning af anbud från ett handelshus i Norås att inlöpa afwerkningssrätten till skogen å ett så kalladt renbetesfjell i Semtland, fråga uppstått rörande dispositionen i allmänhet af skogen å dylika för Lapparnes räkning assatta områden, har Kongl. Maj:t den 11 nästlidne Juni förklarar, att afwerkning för Kronans räkning af skog inom

Lapparnes områden må ega rum endast undantagsvis och i hvarje särskildt fall först sedan Kongl. Maj:t efter ej mindre Lapparnes än vederbörande myndigheters hörande dertill lemnat tillstånd.

Äf öfwerloppsmarkerna i Öfwer-Luleå socken och de oafwittrade markerna i Elfdals och Särna socknar hafwa kronoparker affatts med en areal af 220,000 tunnland, hvarjemte Kongl. Maj:t förordnat, att i Semtlands län öfwerloppsmarker till en widd af omkring 84,000 tunnland likaledes skola såsom kronoparker under Kronan bibehållas.

Nya kronoparker.

Wid försäljning af 15 års afwerkningerrätt till 63,000 fullmogna träd å Carlstrands kronopark i Gefleborgs län har betingats en köpeskilling af 3 R:dr 77 öre för hvarje träd eller tillhopa 237,510 R:dr. Ä icke mindre än 60 kronoparker i Gefleborgs, Wester-Norrlands och Westerbottnens län har uppskattning af den wärande skogen egt rum, för att under innewarande och nästföljande år likaledes försälja afwerkningerrätten till derå warande fullmogna träd, hwilka wid uppskattningen befunnits utgöra ett antal af 1,435,000 stycken.

Försäljning af afwerkningerrätt å kronopark.

Den af Kongl. Maj:t under år 1868 nedsatta komité för afgifwande af förslag till ordnande af de Norrländska skogsförhållandena, hwilken förut haft sina sammanträden i Umeå, har, efter fullbordande af de resor och skogsundersökningar, som för komiténs ändamål ansetts nödiga, med Kongl. Maj:ts tillåtelse förflyttat sina sammanträden till Stockholm, der komitén nu är sýsfelfatt med afslutande af sitt arbete.

Skogs-komitén.

För ekplanteringarne å Wisingsö räknung har derstädes på ekplanteringsfondens befofnad anlagts en hamn, hwilken påräknas blifwa af Bj. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

Ny hamn å Wisingsö.

wäsendtlig nytta ej blott för planteringarne och Wisingsö kommun, utan äfwen för fjöfarten å Wetteren i allmänhet.

Ändringar i
jagstadsagan.

Genom en den 29 Januari 1869 utfärdad Kungörelse har dels den i nu gällande jagstadsaga föreskrifna årliga fridlysningstid för rådjur och rapphöns blifwit förlängd samt dels stadgats att finare giller och snaror icke må för willebråds fångande användas annorstädes än i Kopparbergs och de Norrländska länen och icke eller der å annan tid än från den 10 Augusti och till den 16 Mars, äfwen som att belöningar af statsmedel för dödande af råfwar och af roffoglar icke må efter ingången af Juni 1869 utbetalas.

Åtgärd till
ejderfogels
skyddande.

Sedan Wetenskapsakademien föreslagit, att, till beredande af ökad tillgång å ejderfogel, en eller flera trakter i hwarje skärgård måtte bestämmas, der nämnda fogelslag skulle åtnjuta en fullkomlig och ständig fridlysning, samt i anledning häraf skogsstyrelsen på befallning till Kongl. Maj:t inkommit med uppgift å härtill lämpliga trakter i Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Calmar, Christianstads, Hallands samt Göteborgs och Bohus län, har Kongl. Maj:t anbefallt Sina Befallningshafswande i nämnda län att till de kommuner, som innefattade berörda trakter, framställa uppmaning om träffande af öfwerenskommelser till åstadkommande derstädes af ifrågawarande fridlysning, hwarwid wederbörande jord- och strandegares samtycke borde utgöra ett wilkor och vite af högst 100 R:dr finge bestämmas för öfwerträdelse af fridlysningen.

Statistiska
uppgifter rörande
hypo-
theksinrätt-
ningarne.

För winnande af öfwerfigt öfwer omfånget och beskaffenheten af hypoteksinrättningarnes verksamhet hafwa i Finansdepartementet åtgärder widtagits till erhållande såwäl från hypoteksbanken som från de försälda

hypotheksinrättningarne af årliga efter likartade formulär affattade uppgifter i berörda hänseenden, hvilka uppgifter äro ämnade att sammanfattade offentliggöras.

De till allmänna hypoteksbankens inhemska lån af år 1864 hörande obligationer hafwa under 1869 rönt en ännu större efterfrågan än under nästföregående år; då nemligen af sådana obligationer försålt under 1864—1867 ett belopp af 7,981,600 R:dr och under 1868 ensamt ett belopp af 7,154,200 R:dr, så har deremot under 1869 intill den 22 December försäljningen uppgått till icke mindre än 11,753,800 R:dr, deraf 281,800 R:dr försålt i utlandet. Kursen å ifrågavarande obligationer, som wid årets början utgjorde 92 procent, har höjts den 9 Januari till 92½, den 18 i samma månad till 93 och slutligen den 3 November till 93½ procent.

Allmänna hypoteksbankens obligationer.

För tvänne försälda så kallade inteckningsgarantibolag, ett i Stockholm och ett i Göteborg, med hufvudsaklig uppgift att till underlättande af intecknade skuldebrefs belåning försäkra återbetalning å utfäst tid af deri försäfriska kapital med eller utan ränta, hafwa stadgar, grundade på lagen om aktiebolag, blifwit af Kongl. Maj:t fastställda.

Inteckningsgarantibolag.

Sedan senast församlade Riksdag anhållit, att, enär en förändring i landets nuvarande myntsystem från silfver till guld syntes vara önskwärd, Kongl. Maj:t wille till Riksdagen afgifwa förslag till de åtgärder, som för en sådan förändrings genomförande erfordrades, har Kongl. Maj:t anförtrött denna maktpåliggande frågas utredning åt en komité, hwars betänkande läres vara att innan kort införwänta.

Myntkomité.

Ny sedelutgif-
wande enskild
bank.

Under år 1869 har öfverstyrelsen meddelats för en ny sedelutgifwande enskild bank i Hernösand, hvilken är afsedd att ersätta den derstädes hitills warande filialbanken och enligt anmälan skulle öppna sin rörelse den 3 innewarande månad.

Upphörd dyli-
k bank.

Deremot har den år 1865 inrättade enskilda industribanken i Norrköping upphört med utgången af år 1869.

Öfverstyrelsen öf-
wer bankrö-
relsen i all-
mänhet.

Genom de från de 26 enskilda bankerna och numera äfwen från Skandinaviska kreditaktiebolaget afgifna uppgifter dels wid slutet af hwarje kvartal, angående ställningen i sin helhet, och dels wid slutet af hwarje månad för öfrigt, angående de wiktigaste rörelsegrenarne, hvilka uppgifter i Finansdepartementet sammanställas och offentliggöras, är tillfälle för allmänheten beredt att med uppmärksamhet följa dessa bankinrättningars rörelse; och då härjemte riksbanken kvartalswis offentliggör uppgiften angående såwäl sin egen som de 11 ännu qwarwarande filialbankernas verksamhet, kan alltså utan svårighet winnas öfverstyrelsen öfwer bankrörelsen i sin helhet inom landet.

Wid slutet af September månad 1869 uppgingo i runda tal de på deposition samt upp- och affkrifning hos samtliga omskölda banker innestående medel till 72,476,000 R:dr, de af bankerna i lån och på kassakreditiv meddelade försträckningar till 140,550,000 R:dr, samtliga bankers utgifna sedlar till 57,644,000 R:dr och utfällda postwexlar till 3,921,000 R:dr.

Notswarande
förhållande år
1859.

För tio år sedan eller wid slutet af år 1859 hade samliga dåwarande banker, nemligen riksbankens diskontverk, elwa enskilda sedelutgifwande banker och sjutton filialbanker, innestående på deposition samt upp-

och affkrifning endast 21,135,000 R:dr och utestående i lån och kassa-
kreditiv endast 70,496,000 R:dr, under det att deremot de utelöpande
banksedlarne utgjorde 58,851,000 R:dr utom 96,000 R:dr i postwexlar.

Sådan särskild undersökning, som i 19 § af Rungörelsen den 20 Maj 1864 angående enskilda sedelutgifwande banker omförmäles, har under 1869 verkställts i 6 dylika banker. Särskild un-
dersökning af
enskilda
banker.

Den under år 1867 för afgifwande af förslag till författning an-
gående sparbanker nedsatta komité har under 1869 inkommit med sitt Sparbanks-
komitén.
underdåniga betänkande, hwarefter Kongl. Maj:t deröfwer infördrat Sin
Högsta Domstols utlåtande.

Handelsflottans pensionsanstalt, hwilken inrättades år 1864, har under 1869 börjat sin pensionering och utgå derifrån för närwarande 467 Handelsflot-
tans pensions-
anstalt.
pensioner med tillsammans 47,780 R:dr.

För utredande af Kongl. Theaterns ekonomiska och finansiella för-
hållanden samt afgifwande af förslag till desammas ordnande på ända-
målsenligt sätt har en särskild komité blifwit nedsatt, hwars betänkande
lärer wara att med det snaraste till Kongl. Maj:t införwänta. Theater-
komitén.

På anmälan af Guvernörsembetet i S:t Barthélemy att till följd af den orkan, som under 1867 hemfötte kolonien, och derefter inträffade
årslånga torra en sådan nöd i kolonien uppstått, att flera personer af
den fattigare befolkningen omkommit af hunger, har Kongl. Maj:t till
Guvernörsembetets och konseljens disposition för de nödlidandes undsätt-
ning anvisat ett belopp af 10,000 R:dr, hwaraf likwäl icke något behöft Nöd i kolonien
S:t Barthe-
lemy.

att för ändamålet användas i anseende till riksligheten af de enskilda undsättningsbidrag, som kommit kolonien tillhanda.

Nyfolkräkning
i kolonien.

Under år 1869 har i kolonien ny folkräkning egt rum, hwilken utvisat det förhållande, att, då wid senaste folkräkning 1866 hela befolkningen funnits utgöra 2,898 personer, deraf 908 tillhörde staden Gustavia, så utgjorde deremot 1869 koloniens hela befolkning 2,670 personer, och deraf särskildt stadens 919. Folkmängden har således i staden öfats med 11 personer, men på landet minskats med 239.

Religions-
wården.

Religionswården inom Swenska kyrkan har med oafbruten verksamhet fortgått. Inom flere af rikets stift har likwäl prestbristen varit ganska tryckande.

Med anledning af det år 1868 församlade allmänna Kyrkomötets underdåniga framställning i fråga om åtgärder från Swenska kyrkans sida för missionsverksamhets utöfwande, har Kongl. Maj:t uppdragit åt vissa personer att, efter inledd förbindelse med de inom landet befintliga missionsfamsund, före nästa Kyrkomöte inkomma med underdånigt förslag rörande en från Swenska kyrkan utgående verksamhet för Evangelii spridning bland icke-kristna folk, och, dereft angeläget wore att under tiden åtgärder blefwe widtagna för befrämjande af detta ändamål, derom efter sig yppande omständigheter hos Kongl. Maj:t göra framställning.

Religionsun-
dervisningen.

Med föranledande af allmänna Kyrkomötets underdåniga skrifwelse den 1 Oktober 1868 har Kongl. Maj:t funnit godt uppdraga åt en kommitté att utarbete förslag till ny Katekes, hwilken, i enlighet med de af Kyrkomötet angifna grunder, bör, jemte det den sattes i nära sam-

manhang med Luthers lilla Katekes, förena enkelhet med bestämthet och tillika wara så kortfattad, att den endast innehåller de nödigaste förklar-
ningar och tillägg till den Lutherska Katekesen. Kommitterade hafwa fått sig
anbefaldt att aflemna förslaget så tidigt, att det må kunna föreläggas
näst sammanträdande Ryrkomöte till granskning.

Hos Kongl. Maj:t hade Ryrkomötet anhållit, att, till undanrödjande Pastoralswård.
af de olägenheter, som för annex- och kapellförsamlingars medlemmar
uppstode derigenom, att de för erhållande af bewis m. m. måste söka
kyrkoherden inom moderförsamlingen, äfwen om komminister eller kapell=
predikant finnes på stället att tillgå, Kongl. Maj:t täcktes tillåta wede-
börande Domkapitel att, der annex- eller kapellförsamling det önskade och
sådant pröfwades wara af omständigheterna påfalladt, uppdraga åt prest
i dylik församling att på eget ansvar, dock under ordinarie pastors till-
syn, icke allenast föra samtliga kyrkoböcker, utan oå utfärda derpå grun-
dade betyg och lysningar till äftenskap. Sedan Domkapitlen häröfwer
afgifwit infortrade utlåtanden, har Kongl. Maj:t bifallit denna Ryrko-
mötets framställning.

Till uppförande af åtta nya kyrkor, till ombyggnad, utwidgning eller kyrkobyggnads-
reparation af åtta, till tornbyggnad å tre, samt till orgelwerk, orgel-
sagader, läktare, altaren och predikstolar m. m. i nio kyrkor äro ritningar
af Kongl. Maj:t gillade och fastställda. Öppna bref om tillåtelse att
genom kollekt och stambof insamla understöd till kyrkobyggnaders be-
kostande hafwa blifwit i nåder utfärdade för fyra församlingar.

De Nämnder, som blifwit tillsatte för att ordna presterskapets in=
komster enligt Förordningen den 11 Juli 1862, hafwa, så widt inkomna
Presterskapets
löneförmåner.

uppgifter utwisa, från början af sin werksamhet intill den 1 November 1869 upprättat följande antal löneregleringsförslag, nemligen: inom Stockholms län 69, Upsala 63, Södermanlands 60, Östergötlands 102, Sönköpings 61, Kronobergs 43, Kalmar 88, Gotlands 44, Blekinge 24, Christianstads 68, Malmöhus 128, Hallands 38, Göteborgs och Bohus 36, Elfsborgs 59, Skaraborgs 96, Vermlands 30, Örebro 51, Westmanlands 64, Kopparbergs 49, Gefleborgs 37, Wester-Norrlands 38, Jämtlands 30, Westerbottens 21 och Norrbottens 17. Utaf dem bland dessa förslag, som före den 1 sifflidne November hunnit att från Nämnderna expedieras till Domkapitlen och Länsstyrelserna, äro 1,174, efter wederbörandes hörande, af bemälda embetsmyndigheter handlagda och insända till Kongl. Maj:ts pröfning; de öfriga woro wid berörda tid dels förwifade till ny behandling af Nämnderna, dels öfwerlemnade till församlingarnas och löntagarnes yttrande, men ej från dem återkomna, samt dels, sedan sådant skett, ännu beroende på Domkapitlens och Länsstyrelsernas slutliga åtgärd. Af de till Kongl. Maj:t inkomna regleringsförslag, öfwer hwilka Kammar-Collegium afgifwit underdåniga utlåtanden, hade intill 1868 års slut, såsom i berättelsen wid siffförslutna Riksdag meddelats, 649 blifwit i nåder fastställda; under år 1869 föredrogos inför Kongl. Maj:t 205 förslag, af hwilka 199 stadfästes, nemligen: inom Stockholms län 21, Upsala 12, Södermanlands 6, Östergötlands 19, Sönköpings 6, Kronobergs 7, Kalmar 5, Gotlands 29, Blekinge 3, Christianstads 6, Malmöhus 28, Hallands 4, Göteborgs och Bohus 1, Elfsborgs 5, Skaraborgs 21, Vermlands 2, Örebro 6, Westmanlands 3, Kopparbergs 1, Wester-Norrlands 9, Jämtlands 2, Westerbottens 2 och Norrbottens 1; och wid årets utgång återstodo 53 sådana mål, som i Departementets Expedition woro under utarbetning. Öfriga till Kongl. Maj:t af Länsstyrelserna insända förslag woro då dels återförwifade till

Nämnderna, dels beroende på Kammar-Collegii handläggning. — Der icke redan upprättade förslag återförvisats till förnyad behandling af Nämnderna, äro nu mera löneregleringsförrättningarna afslutade i alla länen, med undantag af Christianstads, Malmöhus, Wermlands, Westmanlands och Sämtlands.

Sedan Riksdagen, i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga proposition, bewiljat jemwäl för år 1869 ett anslag af 10,000 R:dr, att till förbättring af de swagast lönade komministrars, kapellpredikanter samt pastorats- och sockenadjunkters lönewillkor utaf Kongl. Maj:t disponeras efter de grunder, som warit bestämda för användandet af de förut till samma ändamål anwifade medel, och Domkapitlen på nådig befallning afgifwit förslag angående de lönetillskott, hwilka ansetts wara till de oundgängligaste behofwens fyllande erforderliga, har nämnda anslag, som befunnits kunna för 1869 medgifwa de swagaste lönernas uppbringande till 755 R:dr, blifwit i förhållande härefter af Kongl. Maj:t utdeladt.

Ett uppgjordt förslag till aflöningsstat för Lunds domkyrkas tjänstemän och betjente har af Kongl. Maj:t blifwit fastställt, att gälla för åren 1870—1880.

I sammanhang med ordnandet af presterskapets lönesförmåner hafwa regleringsnämnderna fortsarande förhaft till behandling åtskilliga förslag om delning af pastorater, hwilkas widsträcktighet ansetts hinderlig för själa-wårdens ändamålsenliga handhafwande. Vid nådig pröfning af de frågor i detta hänseende, hwilka under nästlidet år hos Kongl. Maj:t förkommit, har sådan åtgärd beslutits i afseende på 8 gäll, nemligen ett inom hwartera af Kronobergs, Kalmar, Christianstads, Wermlands, Drebroy och Norrbottens län samt två inom Wester-Norrlands. Deputom

Presterliga
lägenheters
delning, in-
dragning,
m. m.

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

7

Riksdags-Berättelsen.

har Kongl. Maj:t, uppå Nämndernas förslag, funnit godt att, jemwäl i sammanhang med beslutad reglering af den presticliga aflöningen inom wederbörande pastorater, förordna om indragning af 22 komministraturer och 1 kapellpredikantsstienst, om inrättande af 2 nya komministerämbetsättningar, samt om särskilda byars och hemmans förläggande från ett till annat kyrkosamhälle.

På wederbörande Domkapitels hemställan har Kongl. Maj:t tillåtit, att Stora Tuna kontrakt i Westerås stift må, så wäl för deß betydliga folkmängds skull som äfwen i anseende dertill att nybildade pastorater på senare tider derinom tillkommit, delas i två kontrakter.

Universiteten.

I sammanhang med ifrågasatt förändring i afseende på regleringen af de theologiska studierna wid universiteten och med anledning af underdånig skrifwelse från Riksmötet, har Kongl. Maj:t medgifwit rättighet för de studerande, som undergått theologiskt=filosofiskt examen, att inför theologiska fakulteten afslägga theologie kandidatexamen.

Sedan förslag om förändradt ordnande af universitetets i Upsala ekonomiska förvaltning tid efter annan blifwit väckt, och Consistorium Academicum Majus, efter det att denna fråga under sistlidna år blifwit af särskildt utsedde kommitterade beredd, antagit och till nådig pröfning öfwerlemnadt ett förslag till förändrade bestämmelser i berörda afseende, har Kongl. Maj:t förordnat, att den ekonomiska förvaltningen wid nämnda universitet skall, utan hinder af de i Statuterna för universiteten i Upsala och Lund den 2 April 1852 meddelade bestämmelser, från nästkommande års början tills vidare besörjas af en Drätselnämnd i enlighet med särskild härom utfärdad nådig stadga; hwarjemte Kanslers=embetet fått sig aubesaladt att efter sex års förlopp inkomma med underdånig framställning

rörande den under tiden i afseende på de nya stadgandena wunna erfarenhet.

Kongl. Maj:t har till Kanslers-embetets disposition ställt ett belopp af 1,200 R:dr att, i likhet med hwad förut stett för universitetet i Upsala, användas till honorarium åt någon wetenskapsman från Norge eller Danmark, som wille i Lund hålla offentliga föreläsningar föredeswis inom området af sådana förhållanden, som äro egendomliga för hans fädernesland.

Med anledning af Rikets Ständers underdåniga skrifwelse den 12 Juni 1866, hwaruti anställning i tjenster och befattningar, till hwilka qwinna kunde pröfwat lämplig, ansetts böra henne under wisja wilkor tillkomma, när hon wisade sig dertill ega erforderliga kunskaper och skicklighet, samt fördensfull tillfälle böra henne beredas att afslägga de för dylik anställning föreskrifna kunskapsprof, har Kongl. Maj:t, då uti nämnda skrifwelse blifwit särskildt erinradt om läkareyrket såsom för qwinnan lika passande som för mannen, funnit godt att, efter vederbörande Akademiska Konfistoriers och Fakulteters samt Sundhets-Kollegiets hörande, anbefalla Kanslers-embetet att tillse, huruvida tillfälle till inhemtande af den för läkare vundgängligen erforderliga bildning må kunna till en början wid det i huswudstaden besintliga medicinska lärowerk öppnas, samt inkomma med underdånigt utlåtande och förslag i afseende på de anordningar, hwilka anses för ändamålet nödiga, äfwenjom rörande tiden, då de kunna träda i verkställighet.

Karolinska
Medico-
Kirurgiska
Institutet.

Antalet af lärjungar wid rikets elementarlärowerk uppgår för närwarande till omkring 13,200.

Elementar-
lärowerken.

I likhet med hvad som redan skett med afseende på elementarundervisningen i språk samt i historia och geografi, har Kongl. Maj:t förordnat en kommission för att granska de vid läroverken begagnade läroböcker i matematik och naturvetenskaper, samt att afgifwa utlåtande beträffande de grundsatser, efter hvilka sådana böcker böra uppställas. Enahanda uppdrag rörande läroböcker i kristendomskunskap och biblisk historia har Kongl. Maj:t lemnat den kommitté, som blifwit tillsatt för utarbetande af förslag till ny Katekes.

Sedan den år 1868 församlade Riksdagen gjort underdånig framställning dels i fråga om indragning af första klassen vid rikets elementarläroverk och dermed sammanhängande anordning af undervisningen, dels och angående rättighet för lärjunge vid elementarläroverk, hvilken begagnar undervisningen i Latinska språket, att, derest målsman det önskar, warda befriad från läsning af det Grekiska, har Kongl. Maj:t, med bifall till berörda framställning, utfärdat nådig Kungörelse angående de ändringar i gällande Stadga för rikets elementarläroverk, hvilka på grund häraf befunnits nödiga.

Med anledning af Rikets Ständers ofwanberörda skrifvelse rörande qwinnas anställning i tjänster och besattningar, till hvilka hon kunde pröfwas lämplig och från hvilka hon icke genom grundlag eller civillag wore utestängd, och med särskildt afseende på den uti samma skrifvelse gjorda erinran om lärarekallet, såsom för henne synnerligen passande, har Kongl. Maj:t, efter inhemtande af wederbörandes yttranden, funnit godt förklara qwinna berättigad att söka läraretjenst i teckning samt i musik och sång wid två-, tre- och femklassiga elementarläroverk, så vida hon i öfrigt uppfyllt de för sådana besattningars erhållande föreskrifna kompetensvilkor.

Äf de progressiva ritkurser, hwilka Kongl. Maj:t åt Chefen för den inom Ecclesiastik-Departementets Expedition bildade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen uppdragit att till läroverkens tjänst utarbета, har första afdelningen utkommit och redan blifwit wid rikets flesta elementarläroverk antagen till begagnande för den första undervisningen i teckning.

Sedan Kongl. Maj:t, med anledning af derom väckt fråga, genom nådigt Bref den 24 Maj 1867 medgifwit, att på Stockholms kommun må öfverslyttas den församlingarna hittills åliggande skyldigheten att för elementarläroverken i hufvudstaden bekosta skolor och rektorsboställen, i den mån staden genom öfwerenskommelse med församlingarna eller på annat sätt hinner förskaffa sig erforderliga lägenheter, har Kongl. Maj:t, på underdänig hemställan af Direktionen öfwer Stockholms stads undervisningsverk och efter det stadens Fullmäktige och Öfwerståthållare-embetet i ärendet blifwit hörde, funnit godt förordna, att den, i enlighet med nådiga Cirkulärbrefwet den 11. December 1863, wid stadens läroverk samlade byggnadsfond skall till Stockholms stads Drätselnämnds första afdelning öfwerlemnas, för att tillika med fondens blifwande inkomster förwaltas och användas till nybyggnadsföretag och reparationer af hus för hufvudstadens elementarläroverk, allt på sätt förskildt härom meddelade nådiga föreskrifter gifwa wid handen.

Efter det att Direktionen öfwer Stockholms stads undervisningsverk i skrifwelse till Stadsfullmäktige förmålt att, i anseende till det under senare tider allt mer ökade antalet lärjungar wid Stockholms gymnasium, Direktionen funnit behofwet oundgängligen påkalla inrättandet af ännu en högre läroverksafdelning, motsvarande det nuvarande gymnasium, samt att Direktionen, innan vidare åtgärder för ändamålet widtoges, begärde Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida de wore willige att an-

skaffa erforderlig lokal för det afsedda läroverket, och sedan Stadsfullmäktige, som ansett frågan om ordnandet af hufvudstadens elementarläroverk böra i hela dess widd behandlas och åt särskildt utsedde kommitterade uppdragit att utreda, hwilka åtgärder i detta afseende wore af behofwet påfallade, uti underdånig skrifwelse den 1 December 1868 anhållit, att Kongl. Maj:t måtte i nåder fastställa en för ordnandet af elementarläroverken i hufvudstaden, med afseende å den närmaste framtidens behof, uppgjord plan, afsyftande hufvudsakligen inrättandet af två nya fullständiga läroverk, det ena å Norr- och det andra å Södermalm, bibehållandet af Jakobs och Katarina femklassiga läroverk samt upprättandet af ett nytt femklassigt läroverk å Ladugårdslandet; så har Kongl. Maj:t den 29 April 1869 förordnat, att, så snart ändamålsenligt lärohus samt kostad åt rektor blifwit tillgängliga, ett fullständigt läroverk skall inrättas å Norrmalm, och förklarar, med anledning af det framställda förslaget om ett dylikt läroverks inrättande å Södermalm, att Kongl. Maj:t wille derom framdeles, när erforderliga medel blefwe att tillgå, fatta nådigt beslut; hwarjemte Kongl. Maj:t, som funnit godt gilla bibehållandet af Jakobs och Katarina femklassiga läroverk såsom sådana, beslutit, att det af Rikets Ständer wid 1865—1866 årens Riksdag bewiljade anslag för ett nytt femklassigt läroverk i hufvudstaden må tills vidare användas för en femklassig skola å Ladugårdslandet, samt anbefalt wederbörande att, såsom förberedande åtgärder för upprättandet af ett fullständigt läroverk å Södermalm, infordra yttranden af samtliga ordinarie lärare wid de tvåklassiga läroverken i Stockholm, huruwida de äro willige att, i händelse af dessa skolors indragning, träda i tjenstgöring wid andra läroverk i hufvudstaden, samt i de fullmagter, hwilka hädanefter utfärdas för lärare wid elementarläroverken derstädes, intaga det förbehåll, att de utnämnde äro skyldige

att, om så fordras, ingå i tjenstgöring wid annat lärowerk i hufvudstaden än det, wid hwilket ledigheten uppstått. — Och sedan Direktionen öfwer Stockholms stads undervisningswerk derefter inkommit med underdånig anmälan rörande så wäl de af densamma widtagna åtgärder för anordnandet af det femklassiga lärowerket å Ladugårdslandet, som ock de af de ordinarie lärarne wid Stockholms tvåklassiga lärowerk infordrade yttranden, har Kongl. Maj:t i detta ärende ytterligare förordnat: att undervisningen wid Hedvig Eleonora tvåklassiga skola må upphöra; att den wid nämnda skola anstälde kollega skall inträda såsom lärare wid den nya femklassiga skolan; samt att, äfwen om de wid denna skola till ansökning lediga förklarade lärareplatser icke hunnit tillfättas, rektor likwäl må af wederbörande på ett år förordnas.

För att winna närmare upplysning om lärowerkens tillstånd och undervisningens gång, hafwa dels af Chefen för Ecclesiastik-Departementet, dels af Chefen för den inom detta Departements Expedition bildade afdelning för ärenden rörande den högre undervisningen inspektioner under året blifwit verkställda wid elementarlärowerken i Falun, Upsala, Westervik, Kalmar, Christianstad, Carlskrona, Enköping, Åkersund, Uddewalla, Carlshamn, Skövde, Södertelge, Södertöping, Ronneby och Sölvesborg.

Sistlidne hösttermin hafwa 28 lärarekandidater börjat att genomgå det för kompetens till lärareyhflor wid elementarlärowerken föreskrifna profår.

Höstterminen 1869 uppgick elevernas antal wid folkskolelärare-seminarierna till 573 och wid folkskolelärarinne-seminarierna till 178, eller tillsammans 751. Wid läsårets slut sistlidne vårtermin undergingo 147 manliga och 41 qwinliga elever, således tillsammans 188, fullständig afgångsexamen.

Folkskolelärare-
undervisningen.

Tillstånd att wid seminariet i Skara anordna en särskild afdelning, med tillhörande öfningskola, för småskolelärarinnors bildande har blifwit af Kongl. Maj:t meddeladt. De afdelningar, som wid seminarierna i Lund och Stockholm äro inrättade för bildande af dylika lärare och lärarinnor, hafwa under hela året varit i verksamhet. Snom den förra af dessa sistnämnda afdelningar hafwa 23 manliga och inom den senare 30 qwinliga elever njutit underwisning.

Wid seminariet i Linköping har särskildt tillfälle äfwen under sistlidet år varit beredt för äldre folkskolelärare att erhålla fortsatt underwisning, och äro för detta ändamål nödiga medel anwifade.

För ett fullständigare ordnande af underwisningen i trädgårdsförfärd wid seminariet i Skara hafwa erforderliga åtgärder widtagits och förhöjd lön för derwarande lärare i detta ämne anwifats.

De nya lärohus, som uppförts för seminarierna i Linköping och Skara, hafwa under året blifwit fullbordade och fullständigt inredda, så att underwisning wid båda dessa läroanstalter kunnat sedan höstterminens början meddelas i de nya lokalerna. För seminariet i Upsala har derwarande elementarlärowerks forna lärohus blifwit från och med sistlidne hösttermin tills widare upplåtet.

Efter erhållet uppdrag har Chefen för den inom Ecclesiastik-Departementets Expedition bildade afdelning för ärenden angående folkunderwisningen år 1869 verkställt inspektion wid seminarierna i Stockholm, Upsala, Linköping, Skara, Wexjö, Göteborg och Hernösand.

Enligt Domkapitlens och Öfwerstyrelsens för Stockholms folkskolor till Kongl. Maj:t inkomna berättelser rörande folkunderwisningens tillstånd, funnos wid 1868 års slut i hela riket 3,593 egentliga folkskolor (då de i Stockholm befintliga 206 klasjer räknas som särskilda skolor), af hwilka 2,378 woro fasta och 1,215 flyttande, 3,417 småskolor samt 10

Högre folkskolor, eller tillsammans 7,020 folkundervisningsanstalter. Antalet barn inom skolåldern utgjorde 679,893, och af dessa undervisades 200,760 i fasta, 157,682 i flyttande folkskolor, 162,821 i småskolor, 246 i högre folkskolor, 14,927 wid allmänna lärowerk, 27,011 i enskilda skolor samt 99,396 i hemmet; 2,886 barn hade saknat undervisning till följd af naturfel och sjukdom samt 14,164 af annan anledning. Wid folkskolorna woro anstälde 3,354 lärare, bland hwilka 2,985 aflagt examen wid seminarium, samt 408 lärarinnor, bland hwilka 190 undergått dylikt examen; och wid småskolorna funnos 1,676 lärare samt 1,707 lärarinnor.

Med anledning af de utaf folkskole-inspektörerna afgifna berättelser rörande den under åren 1867 och 1868 verkställda inspektionen i rikets folkskolor, har Kongl. Maj:t genom nådigt Cirkulär den 15 Oktober 1869 lemnat närmare föreskrifter om kontroll öfwer de barn som njuta undervisning i hemmet, om tillsyn öfwer de i skolan intagna barnens jemna skolgång, om lärjungars uppflyttning på bestämde tider från småskolan till folkskolan, om minskning af skolrotarnes antal wid de flyttande skolorna, om rotetförhörens behöriga ordnande, om ordnande af fortsatt undervisning för de barn som upphört att dagligen besöka skolan, samt om skolträdgårdarnes affiljande från folkskolelärares planteringsland och om deras ändamålsenliga anordning för barnens undervisning.

För att höja examinerade folkskolelärares lönewillkor till det stadgade minimum af 400 R:dr, utom husrum, wedbrand och kosoder, hafwa anslag under år 1869 bewiljats 13 församlingar för 17 lärare, att fortfarande årligen utgå, och åtnjuta för närwarande 1,335 församlingar anslag till detta ändamål för 1,778 lärare. — Af de medel, som anwisats för att höja examinerade folkskolelärares löner öfwer nämnda minimum, hafwa under året 94 församlingar erhållit understöd för 102 lärare, att afwenledes

Bih. till Riksd. Prot. 1870. 1:a Saml. 1:a Afdeln.

8

Riksdags-Berättelsen.

ärligen utgå; och åtnjuta för närvarande 468 församlingar anslag till detta ändamål för 559 lärare.

Wid följande Riksdag bewiljades en årlig tillökning af 10,000 R:dr i de för folkskolewäsendets utwedling och förbättring anvisade medel, och har denna summa blifwit af Kongl. Maj:t till hela beloppet anvisad att utgå såsom bidrag åt 108 församlingar, för att från innewarande år och allt framgent ärligen uppehålla 245 småskolor samt aflöna 7 biträdande lärare; och åtnjuta för närvarande 1,247 församlingar understöd för tillsammans 2,848 småskolor samt till 99 biträdande lärares aflöning. Derjemte hafwa 451 församlingar, som i anseende till medellöshet ej kunnat till erforderligt belopp bekosta lärares aflöning, för år 1869 erhållit särskilda bidrag, sammanlagdt 20,000 R:dr, af det för sådant ändamål bewiljade anslag.

Genom nådigt Bref den 5 Februari 1869 har Kongl. Maj:t medgifwit, att de kartor, hwilka wid Rikets Ekonomiska Kartverk redan äro upprättade eller framdeles komma att förfärdigas, må, uppå requisition af Chefen för den inom Ecclesiastik-Departementets Expedition bildade afdelning för ärenden angående folkundervisningen, till bestämdt, nedsatt pris hållas folkskolorna till handa.

Ö ändamål att för nedsatt pris aflåtas till folkskolorna och kostnadsfritt utdelas till folkskolelärare-seminarierna, äro under arbete och blifwa innewarande år att, jemte förut tillhandahållen undervisningsmateriel, tillgå: wäggtasla öfwer Swenska mynt, mått och wigter, wäggtarta öfwer mellersta och födra Sverige, samt wäggtaslor för den första undervisningen i teckning, jemte anvisning.

Enligt den af Direktionen öfwer folkskolelärarnes pensionsinrättning afgifna berättelse för 1868, egde wid detta års slut 2,179 skoldistrikt delaktighet i inrättningen för tillsammans 2,857 folkskoleläraretjenster.

Inrättningens kapitalbelopp utgjorde wid årets slut 384,940 R:dr 28 öre. — Genom Kongl. Maj:ts beslut den 12 Februari 1869 har den för folkskolelärare i Hernösands stift bildade särskilda pensionsinrättning blifwit upplöst, och de till denna inrättning anslagna statsmedel öfverlemnats till folkskolelärares allmänna pensionsinrättning.

Af de till understöd och uppmuntran åt mindre uppfostringsanstalter för medellösa döfstumma barn afsedda anslag hafwa under sistlidet år bidrag bewiljats nio sådana anstalter, nemligen i Stockholm (den så kallade Tysta Skolan), Göteborg (en i förstaden Haga och en å Nya Warfwet), Malmö, Carlskrona, Hernösand, Hjorteds socken i Linköpings stift, Munktorps socken i Westeras stift, och St Ebbs socken (ön Hven) i Lunds stift. Antalet af de wid nämnda anstalter wärdade och underwijade barn uppgick under året till 197.

Uppfostrings-
anstalter för
döfstumma
barn.

Medelst lemnade understöd af anslaget till resestipendier samt läroböckers och lärda werks utgifwande har Kongl. Maj:t fortfarande beredt förtjente wetenskapsidkare tillfälle dels till forskningsresor och dels till allmängörande af deras lärda arbeten. I afseende på åtskilliga bland dessa arbeten har Kongl. Maj:t wid deras understödjande fäst det wilkor, att deraf skulle för statens räkning aflemnas ett wigt antal exemplar för att utdelas till lärda samfund samt universitetens och elementarläroverkens bibliotheker. — För de medel, som anwisats till offentliggörande af handlingar, hwilka äro af wigt för fäderneslandets historia, har Riksarkivet ombesörjt fortsatt utgifwande af konung Gustaf I:s Registratur, hwaraf femte bandet, omfattande året 1528, är under tryckning. — Till allmängörande af en utaf hufwudkällorna för nämnde konungs historia, nemligen Peder Swarts krönika, hwilken hittills icke blifwit af tryckt

Wetenskap,
witterhet och
konst samt an-
tiquiteter.

utgifwen, har understöd bewiljats, med enahanda villkor, som i afseende på ofwan omsformålde arbeten föreskrifwits, att ett antal exemplar skall för statens räkning aflemnas. — För att bereda möjlighet att tillgoda göra wetenskapen och Naturhistoriska Riksmuseum de rika samlingar, som blifwit gjorda under den senaste Swenska expeditionen till Söshafwet, har Kongl. Maj:t anwiflat nödiga medel.

Den af Witterhets- Historie- och Antiquitets-Akademien förordnade Antiquitets-Intendenten har under år 1869, bland annat, fortsatt sina forskningar inom Elfsborgs län samt afgifwit berättelse om sin verksamhet under föregående året, innehållande en med talrika teckningar försedd antiqvarisk beskrifning öfwer 53 socknar i nämnda län. — Statsanslaget till bekostande af runstenars uppsökande och afteckning samt teckningarnas utgifwande har äfwen under nästlidet år uppburits af fornforskaren R. Dybeck, som fortsatt sina undersökningar inom Stockholms län och utgifwit ett nytt häfte af arbetet "Sweriges Runurkunder", hwaraf 50 exemplar blifwit för statens räkning aflemnade. — Det anslag, som bewiljats för undersökning af fäderneslandets fornlemningar och upprättande af förteckningar öfwer sådana, har benämnda Akademi sistlidet år anwändt till understöd åt Fornminnesföreningarna i Uppland och Dalarne, för antiqvariska sockenbeskrifningars upprättande inom dessa landskap, samt åt några enskilda forskare, hwilka anställt undersökningar inom Södermanland och Nerike samt upptecknat fornåldriga seder och bruk, sägner, folkwisor, språkegenheter m. m.

Fattigwård.

Sedan Kongl. Maj:t, i anledning af Riksdagens underdåniga framställning, låtit utarbeta särskilda förslag dels till ny författning angående fattigwården i riket och dels, i sammanhang dermed, till wisja ändringar i Stadgan om försvarslösa och till allmänt arbete förfallna personer, samt

öfwer dessa förslag infordrat underdåniga yttranden af Kammarrätten och Kongl. Maj:ts samtliga Befallningshafwande i länen, har Kongl. Maj:t åt särskilde kommitterade uppdragit att, efter tagen kännedom af dessa yttranden, verkställa gransking af omförmålde förslag och att afgifwa det utlåtande och ytterligare förslag i ämnet, hwartill en sådan gransking må kunna föranleda.

På grund af Förordningen den 15 Februari 1855 angående ersättning för understöd, som af fattigwårdsfambhällen i ett af de förenade rikena Sverige och Norge lemnas behöfwande personer från det andra riket, har under 1869, såsom tillsöre, liquid mellan de båda statskassorna egt rum. — Af anslaget till den fattigwård inom fäderneslandet, hwilken bör med allmänna medel bekostas, hafwa särskilda belopp fortfarande blifwit ställda till disposition af Kongl. Maj:ts Befallningshafwande i Sämtlands, Westerbottens och Norrbottens län, att användas till understöd åt synnerligen behöfwande bland Lapp-allmogen.

Sedan Riksdagen i underdånig skrifwelse den 13 Maj fiftlidet år <sup>Sjukwårds-
inrättningar.</sup> anhöllit, att Kongl. Maj:t wille i nåder tillse, huruwida en förbättrad organisation af hospitalens ekonomiska och administrativa förvaltning må wara af behofwet påkallad, och i sådant afseende widtaga de åtgärder, hwartill omständigheterna kunna föranleda, har Kongl. Maj:t funnit godt uppdraga åt en kommitté att verkställa den af Riksdagen begärda utredning och derwid särskildt uppgöra förslag rörande indragning till statsverket af sådana hospitalsfondens inkomster i jordeboksräntor, tionde och arrende-medel m. m., i afseende på hwilka en dylik åtgärd kan ega rum, och om dessa inkomsters ersättande medelst kontanta statsanslag, samt afgifwa yttrande, huruwida och på hwad sätt de åt Serafimer-Ordens-Gillet nu uppdragna göromål skulle kunna på andra embetsverk öfwerflyttas, afwen-

som meddela uppgift å de genom en sådan förändring i förvaltningen uppkommande kostnader.

En under benämning "Stockholms Sjukhem" i hufvudstaden inrättad anstalt, hwars ändamål är att till wård emottaga personer, som lida af obotlig eller långvarig sjukdom, har erhållit tillstånd att insamla bidrag till sitt underhåll genom en årlig kollekt i hufvudstadens kyrkor; och en under namn af "Gotlands Sjukhem" bildad inrättning för enahanda ändamål har jemwäl undfått tillåtelse att årligen uppbära en kollekt i kyrkorna inom Wisby stift.

Provincial-
läkarewården
m. m.

Sedan de sex nya provincialläkarebeställningar, till hwilkas inrättande Rikets sifst församlade Ständer bewiljat anslag, blifwit under loppet af åren 1867 och 1868 ordnade, såsom i föregående berättelser till Riksdagen omförmålt, har under nästförflutna året inga andra åtgärder i afseende på provincialläkarewårdens organisation egt rum, än att, emedan Utter-Hogdals socken och Ångersjö kapell blifwit skilda från Helsingland och förenade med Herjedalen, hwarigenom detta sistnämnda landskap erhållit större utsträckning och dess befolkning öfats med 1,100 personer, tillhörande Swegs tingslag, hwars folkmängd till följd deraf i antal betydligt öfwerstiger hela det öfriga landskapets, stationen för provincialläkaren i Herjedalens distrikt blifwit från Wendalen förflyttad inom Swegs tingslag; — att Norra Wi socken, i anseende till sin aflägsenhet från den för Ydre och Gösstrings härader anstälde provincialläkarens bostad i Borchholm, blifwit skild från Borchholms och förlagd till Risa angränsande distrikt; — samt att, i anseende till den stora folkmängden inom Carlstads provincialläkaredistrikt, Ölme härad derifrån afsondrats och förenats med Wisnums distrikt, samt stationen för den derstädes anstälde extra provincialläkaren förlagts från Åltorp till Christinehamn.

Att en inom Skurups socken i Malmöhus län stationerad distriktsläkare har Kongl. Maj:t medgifvit rättighet till tjänstårsberäkning lika med civile läkare i statens tjänst, under de i nädiga Rungörelsen den 17 Oktober 1840 föreskrifna villkor.

Med anledning deraf, att stationen för provincialläkaren i Serjebalens distrikt blifwit förflyttad från Bemdalen till Sweg, har Kongl. Maj:t beslutit, att det personligt privilegierade apoteket i Bemdalen, hwars innehafware under nästlidet år aflidit, äfwen skall till Sweg förflyttas; och i sammanhang med beslutet om provincialläkarestationens i Wisnums distrikt förläggande från Åtorp till Christinehamn har Kongl. Maj:t förordnat, att det i Åtorp befintliga apoteket skall wid nuvarande innehafwarens afgång upphöra.

Apothekets
wäsendet.

På gjorda underdåniga framställningar har Kongl. Maj:t tillåtit, att dels wid Dannemora grufwor i Upsala län och dels inom Edsbergs socken i Drebro län, så länge legitimerad läkare derstädes är anställd, ett medicamentsförråd må af någon närboende apoteksinnehafware, som kan finnas dertill willig och lämplig, hållas allmänheten till handa, på föreskrifna villkor, genom en af Sundhets-Collegium godkänd föreståndare.

På anledning af Sundhets-Collegii anmälan, att, sedan förslag till förnyadt Apotekare-reglemente blifwit den 13 Juli 1861 i underdånighet öfwerlemnadt, Collegium inhemtat en widsträcktare erfarenhet rörande de många under senare åren inrättade s. k. personligt privilegierade apotekens ställning, till följd hwaraf åtskilliga ändringar och tillägg wid nämnda reglemente syntes wara af behöfwet påkallade, har Kongl. Maj:t anbefalt Collegium att taga berörda förslag under ytterligare ompröfning.

Kongl. Maj:t har gillat ett genom Sundhets-Collegii försorg utarbetadt förslag till ny upplaga af Swenska Farmakopén, hwars sjette upp-

laga varit gällande från och med 1847, men sunnits behöfwa omarbetas och förbättras, så wäl i anseende till de framsteg wettenskapen sedermera wunnit, som ock med anledning deraf att det Franska wigt- och måttsystemet under tiden blifwit anbefalldt till begagnande wid läkares ordinationer samt wid läkemedels försäljning å apothek. Den nya upplagan är af trycket utgifwen och utaf Kongl. Maj:t fastställd att gälla till esterrättelse från och med innewarande år. Ett af Sundhets-Collegium uppgjordt förslag till de ändringar i grunderna för medicinal- och laborationstaporna, som föranledts af den nya Farmakopén, har i sammanhang med dennas fastställande blifwit af Kongl. Maj:t gilladt.

Barnmorske-
wäsendet.

Wid 1867 års utgång uppgick barnmorskornas antal i hela riket till 1,767, af hwilka 121 woro bosatta i Stockholm och de öfriga i andra städer eller på landsbygden. Under loppet af år 1869 hafwa 104 barnmorske-elever blifwit wid rikets trenne läroanstalter underwisade i allmänna förlofningskonsten och, efter med dem anställdt afgångsförhör, förklarats berättigade att utöfwa barnmorskeyrket. Bland dem hafwa 52 utgått från Stockholms läroanstalt, 37 från Göteborgs och 15 från Lunds. Af sålunda utexaminerade barnmorskor hafwa i Stockholm 44 och i Göteborg 25, hwilka samtliga gjort sig wäl kända för insigter och färdighet i den egentliga barnmorskekonstens utöfning, äfwen som för pålitlighet och ett hedrande uppförande, ytterligare erhållit underwisning i den instrumentala förlofningsläran, och, sedan de wid anställdt förhör befunnits derutinnan ega behörig sfidlighet, förklarats berättigade att under wisja wilkor utöfwa jemwäl denna del af förlofningskonsten.

Skyddsopp-
ympningen.

Antalet af vaccinerade barn steg år 1868 till 84,838. För nitiff och sfidlig utöfning af skyddsoppympningen utdelades belöningar, dels i

medaljer, dels i penningar och dels i vaccinationsinstrumenter, till 137 personer.

Bid Veterinär-institutet i Stockholm uppgiår år 1868 lärjungarnes antal till 51, af hvilka 5 blifwit under året antagne. Af samtliga lärjungarne afgingo 7, efter undergången fullständig examen. Utom institutets elever, hafwa 13 personer erhållit underwisning och öfning i hofbeslagskonsten. Veterinär-
väsendet.

Bid Veterinär-inrättningen i Skara utgjorde år 1868 lärjungarnes antal 25, bland hvilka 17 egnade sig åt studium af veterinärkonsten i dess helhet och 8 underwisades för att bildas till smeder eller hofslagare. Deputom erhöles 14 personer särskild underwisning i hästskonning. — Dels genom testamente af enskild person och dels genom anslag från Skaraborgs läns Hushållningsfällskap har inrättningen erhållit medel till bekostande af en ändamålsenlig och behofswet motsvarande hofbeslagsmedja.

Kongl. Maj:t förblifwer Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse wälbewägen. Stockholms Slott den 19 Januari 1870.

C A R L.

LOUIS DE GEER.